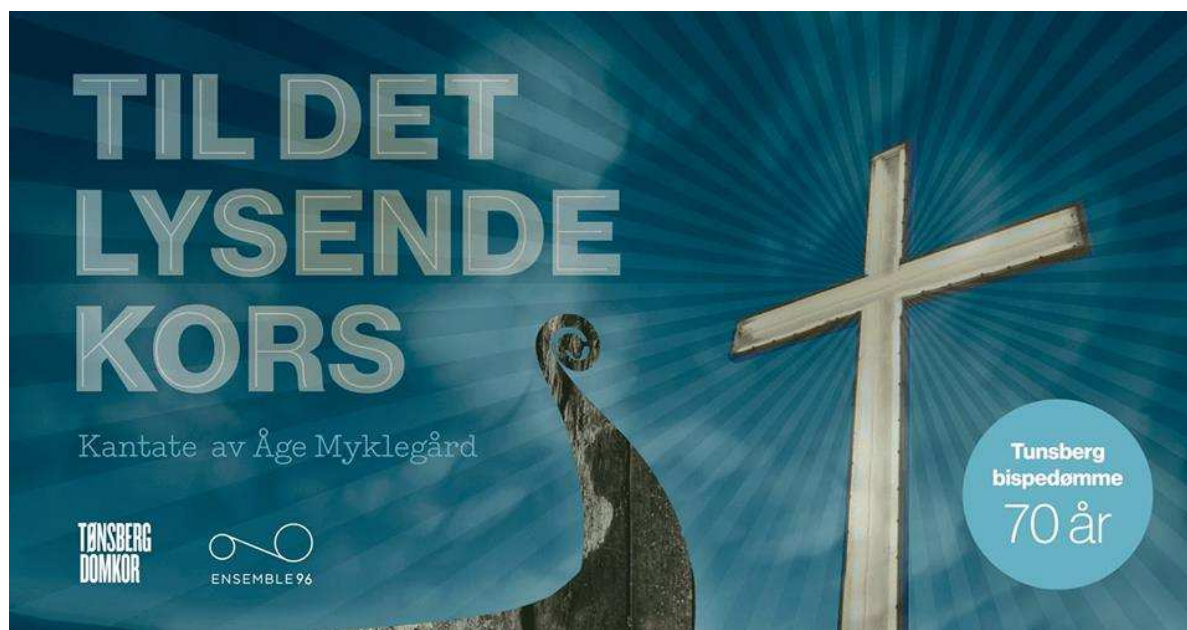

ÅRSRAPPORT 2018- TUNSBERG BISPEDØMME

Til forsidebildet: Fra bispeinnsettesen 23 september 2018. Biskop Jan Otto Myrseth (til høyre) sammen med Hans Majestet Kongen og preses Helga Haugland Byfuglien etter gudstjenesten. Ordfører i Tønsberg, Peter Berg ses bak Myrseths høyre skulder.
Foto © Henrik Guui-Larsen

Faksimile av plakat til jubileumsoppsetningen av kantaten «Til det lysende kors» - som først ble skrevet spesielt til opprettelsen av bispedømmet i 1948.

«Det edleste og største arbeidet og den viktigste tjenesten vi kan utføre for Gud på jorden, er å bringe andre mennesker, spesielt de som er betrodd oss, til kunnskap om Gud ved det hellige evangelium».

Martin Luther, WA, 53, 415.

INNHold

Del I: LEDERS BERETNING	s.6
Del II: INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	s.9
Virksomheten og samfunnsoppdraget	s.9
Overordnede mål.....	s.10
Oversikt over Tunsberg bispedømme.....	s.10
Samarbeid.....	s.11
Omtale av organisasjonen.....	s.12
Volumtall og nøkkeltall for bispedømmet.....	s. 13
Del III: ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER.....	s.14
Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2017.....	s.14
Resultater og måloppnåelse 2017.....	s 15
Gudstjenestelivet blomstrer.....	s.17
Vigsler.....	s 24
Gravferd.....	s 25
Kultur.....	s 26
Samisk.....	s30
Dåp og trosopplæring.....	s.30
Dåp.....	s 31
Trosopplæring.....	s 33
Konfirmasjon.....	s 36
Kirke og samfunn.....	s.38
Diakoni.....	s.38
Grønne menigheter.....	s. 40
En misjonerende kirke.....	s.42
Kommunikasjon.....	s.45
Rekruttering og frivillighet.....	s.47
Prestedekning og bemanning.....	s 49
Frivillige medarbeidere.....	s 53
Oppdrag fra Kirkerådet.....	s.55
Biskopens virksomhet.....	s 59
Del IV: STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN.....	s.61
HMS/Arbeidsmiljø.....	s.61
Likestilling.....	s.62
Del V: VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER.....	s.64
Del VI: ÅRSREGNSKAP 2018.....	s.66

Tallene for 2018 som fremlegges er hovedsakelig basert på menighetenes innrapportering. Disse er de samme tall som SSB innhenter i sin kirkestatistikk. Alle menigheter har innlevert sin statistikk. I noen tilfeller avviker tallene i rapporten fra de tall som er offentliggjort i *Statistikkhefte 2018*. Grunnen er at noen menigheter (e.g. menigheter i Horten fellesrådsområde) ikke hadde innlevert sine tall til den oppgitte frist. Bispedømmet har derfor innhentet disse tallene fra menighetene, samt kvalitetssikret disse på annen måte.

Tunsberg satsningsområde i 2018, «Ungdomsåret 2018/2019»

Del I: LEDERS BERETNING

70 års jubilent med ny biskop, ny kirke og ungdomsår

– en kort beskrivelse av Tunsberg bispedømmes samlede måloppnåelse og prioriteringer i 2018.

Det var strålende solskinn over Tønsberg den 20. juni 1948. Realiseringen om planene fra mellomkrigstiden om å skille ut Vestfold og Buskerud til et eget bispedømme gikk raskere enn man hadde trodd, og ved stortingsvedtak fra november 1947 ble alt lagt til rette våren 1948. Og 20. juni var kongen og kronprinsen på plass i Domkirken og Bjarne skard ble vigslet til den første biskop i Tunsberg bispedømme.

70 år senere ble jubileet feiret i Tønsberg domkirke på flere måter. Først ved en verdig avslutningsgudstjeneste i takknemlighet over tjenesten til avtroppende biskop Per Arne Dahl, så på selve datoen 20. juni - med en framføring av Tunsberg bispedømmes egen kantate «Til det lysende kors» - skrevet spesielt til opprettelsen av bispedømmet av daværende domorganist Åge Myklegård. Søndag 23. september ble det igjen skrevet historie i stiftsstadene da Jan Otto Myrseth ble vigslet til ny biskop i Tunsberg av preses Helga Byfuglien og med H.M. Kong Harald den femte tilstede i kirken og den store etterfølgende samling i hotell Klubbens lokaler.

Det ville være ganske feil å ikke nevne disse begivenheter under overskriften «Tunsberg bispedømmes samlede måloppnåelse og prioriteringer i 2018». Både forberedelser til avslutning for sittende biskop, tilsettingsprosess for ny biskop og en profesjonell feiring av en 70-årig historie har kostet mye tid, krefter og ressurser. Noe var godt planlagt i lang tid, noe kom overraskende både på bispedømmeråd og administrasjon. Til sammen krevde dette at mye av innsatsen ble kanalisert i retning av disse store og krevende begivenheter. Sett i relasjon til de ressurser vi hadde til rådighet og med tanke på hva som ble benyttet, mener vi at kirken i Buskerud og Vestfold løftet disse arrangementene på en god måte til velsignelse og til glede for kirken medlemmer, bispedømmets befolkning og våre to biskoper i 2018.

Som Tunsberg største planlagte satsningsområde i 2018, ble første del av «Ungdomsåret 2018/2019» gjennomført etter de mål og med de tiltak som var vedtatt i bispedømmerådet. Nytilsatt rådgiver for Ungdom og kommunikasjon tiltrådte 1. januar med oppdrag bl.a. om å gjennomføre en ungdomssatsning basert på en analytisk tilnærming ut fra den diakonale modell «Se, bedømme og handle». Ungdomsåret har så langt handlet om å istandsette ansatte og frivillige medarbeidere til å utvikle et lokalt ungdomsarbeid. Dette har skjedd ved samarbeid med de kristne ungdomsorganisasjonene, to tverrfaglige samlinger, ressursutvikling og samarbeid med Menighetsfakultetet om studiet «Ungdom og kirke». Oppslutningen har vært som forventet eller bedre – med over 100 medarbeidere på

fagsamling og med 20 deltakere på studiet. Ungdomsåret fortsetter inn i 2019 med ytterligere fagsamlinger og ressursutvikling. Ved siden av satsningsområder innen gudstjeneste, dåp, kultur, diakoni og kommunikasjon, tror vi at vår prioritering av lokalmenighetens istandsetting til innsats blant ungdom var et strategisk riktig og viktig valg for toårsperioden, noe vi i 2018 allerede har sett gode resultater av.

Tunsberg bispedømmeråd og Tunsberg biskop har et utbredt samarbeid med de kirkelige fellesrådene og kirkevergene gjennom «Tunsberg arbeidsgiverforum -TAF». TAF har vært i virksomhet i over 10 år, og i 2018 ble de arrangert en rekke kurs og kompetansetiltak, samt faste møtearenaer mellom proster og kirkeverger. Fagdager for administrativt ansatte i kirken ble gjennomført i november etter å ha blitt arrangert helt tilbake til 90-tallet – som en helt spesiell tradisjon for Tunsberg bispedømme. Med over 75 deltakere over 2 dager gir det den kirkelige administrasjon i Vestfold og Buskerud et nødvendig ståsted for samarbeid og samhandling.

Søndag 27. mai var det stor fest i Spikkestad da kirkerommet i kirke- og kultursenteret «Teglen» ble vigslet av biskop Per Arne Dahl. Den nye kirken er et spennende, godt fungerende byggverk som utfordrer til nytenkning, sambruk og effektiv utnyttelse av ressurser. Kanskje peker Tunsbergs nye kirkehus på mulige spennende løsninger på behov for kirkerom i en ny tid.

2018 ble også et år preget av arbeid med effektivisering av ulike administrative ressurser på bispedømmekontorene og i kirkerådets administrasjon. Tunsberg hadde flere av sine medarbeidere knyttet til delprosjektgruppene som i løpet av fjoråret utredet og la et nødvendig profesjonelt grunnlag for de veivalg som siden ble tatt av bispedømmeråd og kirkeledelse. Effektiviseringsprosessen fortsetter ut i 2019.

Måloppnåelse

Det har vært en særlig utfordring med stor utskiftning av bispedømmerådsmedlemmer i denne rådsperioden. Faktisk måtte rådet kåre nye kandidater i 2018, siden vi var kommet til bunns på listen over varamedlemmer. Dette har forståelig nok gjort det spesielt krevende å ivareta kontinuiteten i rådsarbeidet.

Den generelle sekulariseringen i samfunnet resulterer i at kristne tradisjoner og tilhørighet betyr mindre enn før, og selv de som definerer seg som aktive kirkegjengere går sjeldnere til gudstjeneste enn tidligere. En del av våre medlemmer har også funnet seg andre kristne fellesskap på grunn av misnøye med kirkens utvikling. Lojaliteten til egen menighet og kirke er svekket både blant ungdom og eldre, og dessuten bidrar selvsagt innvandring av mennesker med annen religiøs bakgrunn til at Den norske kirkes medlemsandel i befolkningen reduseres. Det er en svært liten andel av våre nye landsmenn som er lutheranere.

Når mange av pilene peker nedover på viktige målområder, er det lett at mismotet melder seg. Det er en viktig lederoppgave i en slik periode å ta utfordringene på alvor, samtidig som vi motiverer til fortsatt trofast innsats og fokuserer på kvaliteten i alt vårt arbeid. Vi leter kontinuerlig etter forklaringen på hvorfor tallene går mer ned somme steder, og etter kriteriene for suksess der en lykkes bedre.

Som ledere i Tunsberg bispedømme vil vi legge til rette for at vi kan være en lærende organisasjon, og inspirere til å tenke nytt om hvordan vi kan få til samhandling og kvalitetsforbedring. Dette har vært et gjennomgangstema på våre prostemøter, stabsmøter på bispedømmekontoret og i biskopens møter med de kirkelig tilsatte i prostiene denne høsten. Kompetente og motiverte medarbeidere er en avgjørende faktor for om vi lykkes i å nå våre mål. Ikke minst i arbeidet med å snu tendensen til at våre egne medlemmer lar være å døpe sine barn.

Dette året har vi ungdomsåret som et samlende fokus, og det er gledelig å høre de positive tilbakemeldingene fra de tverrfaglige samlingene som har vært arrangert, og fra de ulike aktiviteter og tilbud for ungdom i menighetene.

Ressurser og prioriteringer

Tunsberg bispedømme fikk i 2018 et driftsunderskudd for virksomheten på 1.112 millioner.

Den økonomiske situasjonen i Tunsberg bispedømme bærer preg av at det ennå er uløste problemstillinger knyttet til finansiering av prestedtjenesten. Vi rapporterer om den økonomiske situasjon et annet sted i denne årsrapporten.

Bispedømmerådet mottar ekstra lønnsmidler for å lønne og drifte den nasjonale gravplassrådgiveren som er tilsatt i Tunsberg bispedømme. I 2018 har man i Tunsberg – i samråd med Kirkerådet - hatt et spesielt ansvar for å forvalte de 4 mill. som departementet har gitt som øremerket tilskudd til gravplassforvaltning og gravplassrådgivning i bispedømmene.

I tillegg finansierer vi noe kompetanse- og prosjektvirksomhet med midler fra kirkelige og humanitære fond.

Tønsberg 06.03.2019

Jan Otto Myrseth
Biskop

Lill Tone Grahl-Jacobsen
Bispedømmerådsleder

Del II: INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Virksomheten og samfunnsoppdraget

Tunsberg bispedømme er et av 11 bispedømmer, og er en enhet i rettssubjektet Den norske kirke. Det ble utskilt fra Oslo bispedømme i 1948, og er det største trossamfunnet i Buskerud og Vestfold, og medlemmene utgjør 66,47 % av den totale befolkningen. Vårt samfunnsoppdrag er å være en folkekirke i samsvar med Grunnlovens § 16.

Bispedømmet blir ledet av biskopen og bispedømmerådet med felles administrasjon, bispedømmekontoret, i Tønsberg.

Myndighet og ansvarsområde for biskop og bispedømmerådet følger bl.a. av Kirkeloven, Gravferdsloven, Tjenesteordning for biskop, og tildelingsbrevet fra Kirkerådet.

Bispedømmerådet

Tunsberg bispedømmeråd har 10 medlemmer, som sammen med de andre bispedømmerådene utgjør Kirkemøtet. Hovedformålet for bispedømmerådets virke er etter Kirkeloven beskrevet slik: *«Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet».*

Bispedømmerådets oppgaver er særlig knyttet til:

- kirkerettslig forvaltningsmyndighet.
- arbeidsgivermyndighet overfor prester.
- tiltaks- og samarbeidsorgan innen bispedømmet.
- service- og kompetanseorgan overfor menigheter og medlemmer.

Bispedømmerådet fordeler også statlige tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni. Bispedømmerådet kan opprette og nedlegge stillinger innenfor tildelt ressursramme. Bispedømmerådet tilsetter proster, prester i lokalmenighetene og fengselsprester. I tillegg er bispedømmerådet arbeidsgiver for de tilsatte på bispedømmekontoret. Tunsberg bispedømmeråd er også tillagt arbeidet med gravplassrådgivning på nasjonalt plan og er arbeidsgiver for den nasjonale gravplassrådgiveren og juridisk rådgiver.

Biskopen

Biskopen har tilsynsmyndigheten for hele den kirkelige virksomheten i bispedømmet, er arbeidsgiver for prestene, og skal ta vare på kirkens lære og kirkens enhet.

Overordnede mål

Bispedømmerådet og biskopen har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av Kirkemøtet og Kirkerådet. Det overordnede mål for Tunsberg er å *legge til rette og inspirere menighetene i bispedømmet til å virke «Mer himmel på jord - som menigheter i en bekjennende, åpen, tjenende, misjonerende folkekirke».*

Tunsberg bispedømmes årsplan for virksomhet og aktiviteter, tar sitt utgangspunkt i gjeldende visjonsdokument for Den norske kirke.

Bispedømmets viktigste ressurser for å nå hovedmålene er våre ansatte og frivillige medarbeidere. Ut fra dette er det for bispedømmet avgjørende å legge til rette for at prestene, og andre vigslede grupper, kan utføre sin tjeneste på en god måte. Derfor er kompetanseutvikling og relasjonsbygging prioritert gjennom kursvirksomhet og rådgivning.

Oversikt over Tunsberg bispedømme

Bispedømmet er delt inn i 10 prostier, 32 fellesråd og 109 sokn. Geografisk omfatter dette Buskerud og Vestfold fylker.

Antall innbyggere (beregnet) pr 31.12. 2018 var i Vestfold: 251 168 personer, og i Buskerud: 283 148 personer. Antall medlemmer er 355 169. Total ikke-medlemmer er: 179 147.

Antall sokn: 109

Gjennomsnittlig antall kirkemedlemmer pr. sokn: 3258

Gjennomsnittlig antall ikke-medlemmer pr sokn: 1644

Gjennomsnittlig antall kirkemedlemmer pr. fellesråd: 11 099

Inndeling

Følgende tabell (tabell 1) gir en oversikt over de 10 prostiene, deres navn og geografiske utbredelse slik de var i 2018:

FYLKE	Navn på prosti	Omfatter følgende kommuner
Buskerud	Hallingdal	Flå, Gol, Hemsedal, Hol, Nes og Ål kommuner
	Kongsberg	Flesberg, Kongsberg, Nore og Uvdal og Rollag kommuner
	Ringerike	Hole og Ringerike kommuner
	Lier	Hurum, Lier og Røyken kommuner
	Eiker	Krødsherad, Modum, Nedre Eiker, Sigdal og Øvre Eiker kommuner
	Drammen	Drammen kommune
Vestfold	Nord-Jarlsberg	Hof, Holmestrand, Horten, Re, Sande og Svelvik kommuner
	Domprostiet	Færder og Tønsberg kommuner
	Sandefjord	Sandefjord kommune
	Larvik	Larvik kommune

Tabell 1: Prostiene med tilhørende kommuner.**Medlemmer**

Tabell 2 viser antall sokn, fellesråd, medlemmer i Den norske kirke og den totale befolkningen i bispedømmet:

Prosti	Antall sokn	Antall fellesråd	Medlemmer i Den norske kirke pr. 12.01.2019	Total befolkning pr 1.1.2019 **	Kirkemedlemmer i % av befolkn. 2018	Kirkemedlemmer i % av befolkn. 2017	Kirkemedlemmer i % av befolkn. 2016	Kirkemedlemmer i % av befolkn. 2015
Domprostiet	9	2	48 316	72 676	66,48 %	67,19 %	67,89 %	72,4 %
Larvik prosti	14	2	33 248	47 107	70,58 %	71,19 %	72,13 %	75,5 %
Sandefjord prosti	10	1	41 362	63 271	65,37 %	68,48 %	67,83 %	71,9 %
Nord-Jarlsberg prosti	13	6	46 402	68 024	68,21%	68,98 %	69,95 %	70,4%
Ringerike prosti	11	2	26 567	37 287	71,25 %	77,48 %	73,57 %	77,0%
Lier prosti	10	3	37 959	58 529	64,86 %	65,94 %	67,07 %	71,5 %
Drammen prosti	8	1	37 871	68 933	54,94 %	55,50 %	56,37 %	60,1 %
Eiker prosti	10	5	44 104	63 789	69,14 %	69,85 %	71,27 %	74,6%
Kongsberg prosti	13	4	24 179	34 042	71,03 %	71,49 %	72,13%	75,1%
Hallingdal prosti	11	6	15 161	20 658	73,39 %	74,01 %	74,54%	77,5%
Sum	109	32	355 169	534 316	66,47 %	67,61 %	69,28 %	72,40%

Tabell 2: Medlemmer i Den norske kirke fordelt pr prosti. * Tallene viser kun medlemmer og inkluderer ikke «tilhørige», dvs. barn som ikke er døpt, men hvor en eller begge av foreldrene tilhører DnK. ** Tall hentet fra SSB. Befolkningstallene for Domprostiet er redusert og Sandefjord prosti er øket grunnet sammenslåing av Stokke, Andebu og Sandefjord kommuner i 2017.

Kommentar: Medlemstallet i 2018 er forholdvis stabilt i forhold til tidligere år. Det har vært normalt med utmeldelser, men vi ser at det er en høy andel menn av dem som melder seg ut. 52,9% av de som meldte seg ut i 2018 (totalt 1150 personer) var menn. Særlig tydelig er det i Ringerike prosti, uten at vi vet nøyaktig helt hvorfor (60,2% var menn). Totalt 212 personer meldte seg inn, og totalt 3167 medlemmer døde i 2018.

Samarbeid

Bispedømmerådet, med biskop og bispedømmeadministrasjon, har nært samarbeid med menighetsrådene og fellesrådene. Det er også nært samarbeid med ulike organisasjoner (både kristelige og andre), institusjoner (f.eks. universitetet i sør-øst Norge og sykehusene), og andre kirkesamfunn. Bispedømmerådet har et formelt samarbeid med 6 misjonsorganisasjonene gjennom SMM (Samarbeidsråd menighet og misjon).

Omtale av organisasjonen

Ledelsesstruktur og lokalisering

Tunsberg biskop og Tunsberg bispedømmeråd har felles administrasjon lokalisert i Tønsberg by. Bispedømmerådet er tilsettingsorgan og økonomiforvalter. Biskopen leder preste-tjenesten. I Tunsberg bispedømme er det ti prostier som hver for seg er tjenesteområde for prestene.

Prestetjenesten ledes av prostene. De øvrige kirkelige ansatte har i hovedsak fellesrådet som arbeidsgiver.

Bemanning

I Tunsberg bispedømme er det 117 prester og proster i 125,15 årsverk, og 13,5 stillinger i administrasjonen og 2 stillinger tilknyttet Den nasjonale gravplassforvaltningen.

<p>Antallet prester: 117</p> <p>9 proster, 1 vakanse</p> <p>76 sokneprester</p> <p>19 kapellaner</p> <p>6 prostiprester</p> <p>3 seniorprester</p> <p>4 spesialprester</p>	<p>Antall diakoner/diakoniarbeidere: 28 diakoner og 4 diakoniarbeidere</p> <p>15 stillinger med statlig tilskudd.</p> <p>Antall kateketer/trosopplærere/menighetspedagoger:</p> <p>16 kateketer og 60 trosopplærere/menighetspedagoger, ulik stillingsstørrelse.</p> <p>Av disse er 9 <u>kateketstillinger</u> med statlig tilskudd</p> <p>Antall kirkemusikere/kantor: 104 i ulike stillingsstørrelser</p>
---	--

Volumtall og nøkkeltall for bispedømmet

Tabell 3 viser utvalgte volumtall for bispedømmet 2010-2018. Disse kommenteres i del III.

Volumtall for bispedømmet	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall dåpshandlinger	3 628	3 381	3 321	3 038	3 085	2 872	2 631	2 395
Antall konfirmerte	3 898	3 941	3 639	3 715	3 523	3 456	3 195	3 100
Antall kirkelige vigslar	995	935	843	815	802	793	780	753
Antall kirkelige gravferder	4 061	3 849	4 012	3 953	4 016	3 856	3 953	3 713
Antall gudstjenester totalt (søn- og helligdager)	4 582	4 510	4 597	4 465	4 404	4 336	4 213	4 202
Samlet antall gudstjenestedeltakere (søn- og helligdager)	428 899	421 175	415 013	410 806	397 264	380 253	368 060	350 801
Gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse (søn- og helligdager)	94	93	90	92	91	88	84	83

Tabell 3: Volumtall for bispedømmet 2010-2018.

Tabell 4 viser utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet for bispedømmet 2017. Disse kommenteres bl.a. i del VI:

Nøkkeltall for årsregnskapet	2014	2015	2016	2017	2018
Antall årsverk	134,4	133,1	135,1	130,35	128,11
- herav prestedtjeneste	118,4	116,6 *	118,6 *	115,35*	113,61*
Samlet tildeling post 01	99.009.000	101.606.000	105.913.000	117.429.000	107.134.200
Utnyttelsesgrad post 01	101,2 %	102,4 %	101,6 %	102,4 %	104,40
Driftsutgifter	100.224.209	103.994.600	107.620.498	120.277.069	111.837.101
Lønnsandel av driftsutgifter	89,1 %	88,4 %	89,8 %	93,3 %	94,60
Andel lønn brukt i prestedtjenesten	79,1 %	77,9 %	79,5 %	81,5%	81,50
Lønnsutgifter pr årsverk	663.917	690.366	715.053	840.633	790.975

Tabell 4: Utvalgte tall fra Årsregnskapet 2018. *Tall oppgitt her avviker fra statistikkheftet som feilaktig har inkludert biskopen i prestedtjenesten. Kostnader lønn, drift og reiser vedr biskopen føres på administrasjonen. I 2017 ble pensjonskostnader ført på Tunsberg bispedømmeråd. Fra 2018 er det blitt ført på rettssubjektnivå. Stillinger tabell 4.1 i statistikkheftet pr. 1/1-2018 og 31/12-2018 inkluderer vakante årsverk og ekstern finansierte årsverk. Pr. 31/12-2018 var det i Tunsberg bispedømme 8 vakante årsverk og 2,54 årsverk finansiert av andre. Mindreforbruk trosopplæring 2017 ble overført i driftsrammen til bispedømmet – kr 557.000 – og er

derfor holdt utenfor tildelt beløp i tabellen. Midler til gravplassforvaltningen er holdt utenfor regnestykket – herunder 2 ansatte. (Tabell 4.1 i statistikkheftet pr 31/12-2018 mangler 2 ansatte under andre)

Del III: ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

SAMLET VURDERING AV RESULTATER, MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK

Tunsberg bispedømme, i Den norske kirke, sitt samfunnsoppdrag er å være en folkekirke i samsvar med Grunnlovens § 16. Dette skjer gjennom det lokale kirkelige arbeid og ved at bispedømmet målrettet arbeider for å være til for kirkens brukere, dens menigheter, ansatte og frivillige. Som kirkesamfunn skal bispedømmet også legge til rette for trosutøvelse og åndelig felleskap.

Resultatene viser at Den norske Kirke i Tunsberg bispedømme fortsatt fremstår som en landsdekkende, lokalt forankret kirke der 66,47 % av befolkningen finner tilhørighet og en grunnleggende livstolkning gjennom medlemskap i Den norske kirke. Samtidig ser vi av medlemsstatistikken at medlemskapet ikke øker i takt med befolkningsveksten.

Vi ser at det også i 2018 har vært en nedgang i antall dåp, og omkring ¼ av medlemmene velger å ikke bære barna til dåp. Dette til tross for at det har vært fokus på hvordan menighetene kan bli bedre på kommunikasjon i dåp. Årsakene til dette er komplekse, og kan delvis forklares med endringer som økt individualisme og relativisering i samfunnet.

Som kirke ønsker vi å lære om årsakene bl.a ved å lytte medlemmer som av ulike grunner ikke velger dåp. Tunsberg bispedømme har derfor satt av ekstra ressurser i 2018 til å se nærmere på årsakene til blant annet at dåpstallene går ned. Den nye loven om behandling av personopplysninger som trådte i kraft i juli 2018, har også gitt nye utfordringer til lokalmenighetene om hvordan de skal nå ut med invitasjon til dåp.

Gjennom menighetene fremstår kirken fortsatt som en lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og felleskap. Kirken står sterkt i forholdet til mennesker i krise og sårbare situasjoner, og det er mye kompetanse på relasjoner innen kirkens organisasjon.

Måloppnåelse:

På mange områder har det vært gjort godt og grundig arbeid. Mange målsettinger er nådd helt eller delvis, men for noen resultatindikatorer er det ikke tilfredsstillende måloppnåelse (f. eks. dåpstall).

Det er ikke alt arbeid som er målbart i forhold til konkrete målsettinger, for mye arbeid i bispedømmet er også kvalitativt. Her er både målsetting og måloppnåelse krevende begrep for å måle kvalitet f.eks. på relasjonelt arbeid.

Ressursbruk:

Generelt mener vi at ressursene vi har tilgjengelig stort sett brukes på en måte som gir god kirkelig betjening. Det gjøres et betydelig arbeid for å få ressursene til å strekke til.

Konklusjon:

Sviktende gudstjenestedeltakelse, lavere oppslutning om dåp, vigsel og gravferd, samt utfordringer i trosopplæringen, gir oss en indikasjon på at resultatet kunne vært bedre. Trenden i 2018 viser en utvikling som har gått over tid, og det har ført til at vi har satt i gang et grundig arbeid for å finne frem til strategier for å møte fortsatt negative trender, men også til å styrke de områder som er i vekst. Målet er at vi fortsatt kan være del av en landsdekkende bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, tro mot evangeliets utfordringer

RESULTATER OG MÅLOPPNÅELSE 2018

Det vil i det følgende bli rapportert på følgende strategiske mål:

- 1. Gudstjenestelivet blomstrer.**
- 2. Flere søker dåp og trosopplæring.**
- 3. Folkekirken engasjerer seg i samfunnet**
- 4. Flere får lyst til å jobbe i kirken.**

Det rapporteres her kun på de strategiske mål, resultatmål og nøkkelindikatorer fastsatt av Kirkerådet for 2018.

Strategisk mål	Resultatmål	Resultatindikatorer	Resultat
Gudstjenestelivet blomstrer.	Oppslutningen om gudstjenestene øker	Gudstjenestedeltakelse	Nedgang fra 2017 på - 4.92%
	Gudstjenestetilbudet holdes oppe	Gudstjenestefrekvens	62 % (oppgang fra 2017 på + 3% poeng)
	Flere velger kirkelig vigsel	Antall vigsler	753 (nedgang fra 2017 på -3,5 %, men fortsatt stabil på prosentandel 37%)
	Oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe	Antall kirkelige gravferder	3713 (liten reduksjon i antall)
	Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk	Antall konserter og kulturarrangementer i kirkene	1188 konserter og 273 kulturarrang, (økning + 88 arrangementer, men nedgang i deltakerantall)
	Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenester	Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokale gudstjenester	+ 1 (økning fra 0 i 2017)
Flere søker dåp og trosopplæring.	Oppslutningen om dåp øker	Andel døpte av tilhørende	Andel på 73, 3 % for alder 1 år (nedgang -1,7 % fra 2017)
	Omfanget i trosopplæringstilbudet øker	Gjennomsnittlig timetilbud i menighetene	318 timer i snitt pr. menighet (nedgang -6 t fra 2017)
	Oppslutning om trosopplæringstiltakene øker	Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak	Mellom 13 % - 98% i de ulike tiltak
	Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe	Konfirmerte av døpte 15-åringer	75 % (nedgang fra 2017 er - 3 %)
	Flere menigheter utvikler plan for diakoni	Andel menigheter med godkjent plan	64 % (ingen økning fra 2017)

Folkekirken engasjerer seg i samfunnet.	Kirken blir mer tilgjengelig på Internett	Antall treff på nettsider	21 153 brukere (stor økning)
	Flere menigheter blir «Grønn menighet»	Antall grønne menigheter	42 (+ 4 fra 2017)
	Flere menigheter er engasjert for misjon	Antall menigheter med inngått misjonsavtale	84 (77%) (med SMM: 77 i 75 sokn)
Flere får lyst til å jobbe i kirka	Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes	Antall vigslinger	10 (3 prester, 3 diakoner og 3 kateketer og 1 kantor)
	Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirka	Antall frivillige	7492 (økning på + 866)

Tabell 5: Bispedømmets resultat etter Kirkerådets resultatmål og indikatorer for 2018.

1. GUDSTJENESTELIVET BLOMSTRER

Resultatmål:

- Oppslutningen om gudstjenestene øker.
- Gudstjenestetilbudet holdes oppe
- Flere velger kirkelig vigsel
- Oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe
- Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk
- Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenester

1-A. GUDSTJENESTELIV

Resultatmål:

Oppslutningen om gudstjenestene øker
Gudstjenestetilbudet holdes oppe

Nøkkellindikatorer:

Gudstjenestedeltakelse
Gudstjenestefrekvens

Gudstjenestefrekvens og gudstjenestedeltakelse søn- og helligdager

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål ikke nådd

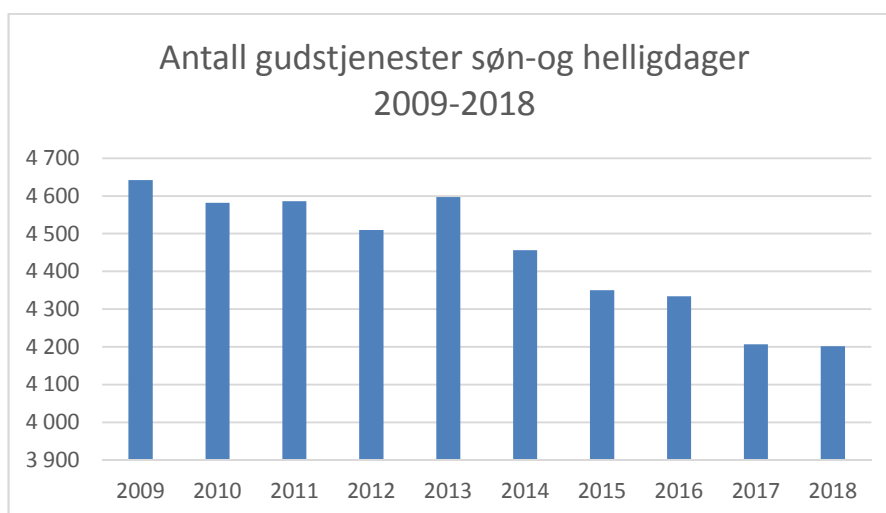
Antallet gudstjenester søn- og helligdager i 2018 var totalt 4202. Dette er en endring på - 0.97% fra i fjor. Tallene innrapportert fra menighetene viser et snitt på gudstjenestedeltakelse i 2018 på 83 deltakere pr. gudstjeneste. Tallene for 2018 for antall gudstjenestedeltakere viser en nedgang fra fjoråret på -4,92% (-i tall -17 259).

Arbeidet med gudstjenesteforordningen har i enkelte prostier ført til prøveordninger med felles gudstjenester. Antall gudstjenester er resultat av en styrt utvikling i noen som er tilpasset våre ressurser, og konsekvensene av arbeidstidsavtalen for prestene. Men selv om antall gudstjenester og deltakere totalt har gått ned, så er oppslutningen i snitt pr. gudstjeneste i 2018 omtrent som i 2017. Vi tolker det som et tegn på at den negative utviklingen er i ferd med å bremse.

Tabell 6 viser de faktiske tall på antall gudstjenester søn- og helligdager samt gudstjenestedeltakelse i Tunsberg bispedømme for perioden 2010-2018:

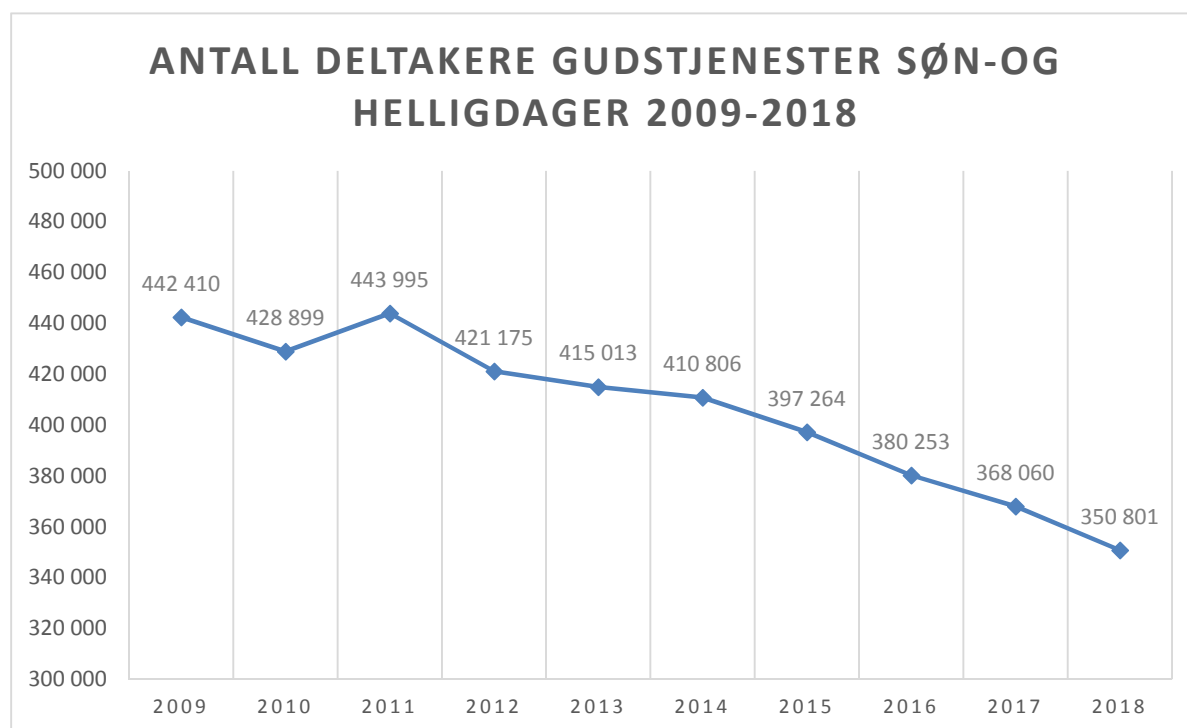
	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gudstjenester	4 582	4 510	4 597	4456	4 350	4 336	4 213	4202
Deltakere	428 899	421 175	415 013	410 806	397 264	380 253	368 060	350 801
Snitt	94	93	90	92	91	88	84	83

Tabell 6: Antall gudstjenester og gudstjenestedeltakelse i Tunsberg 2010-2018

Den gjennomsnittlige **gudstjenestefrekvensen** (= hvor mange søndager og helligdager det gjennomsnittlig er gudstjenester pr. sokn) beregnet utfra 62 søn- og helligdager i 2018 er på 62 %. Til sammenligning var den på 59 % i 2017, **altså en oppgang på + 3% poeng.**

Grafen under viser antall deltakere på gudstjenester søn- og helligdager i Tunsberg 2009-2018

I tabellen nedenfor gis det en oversikt over antall deltakere og gudstjenester på søn- og helligdager i samme tidsrom, fordelt på det enkelte prosti.

PROSTI	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere	Antall	Deltagere
Kongsberg	376	31 712	372	32 899	344	30 531	366	29 476	342	26 920	376	27 996
Drammen	467	40 881	435	43 268	444	38 044	405	35 728	382	33 175	363	30 486
Ringerike	320	25 617	326	25 592	327	25 798	303	21 686	308	25 392	308	24 328
Hallingdal	377	31 349	357	32 619	352	33 177	346	28 049	339	28 889	343	27 458
Eiker	543	48 192	553	51 096	515	48 853	507	49 400	492	43 637	494	41 308
Lier	433	34 441	388	33 439	395	33 224	373	30 992	374	27 778	347	28 800
Nord-Jarlsberg	595	52 313	586	49 136	598	50 118	590	45 887	560	46 187	498	40 617
Domprostiet	504	69 603	511	56 629	496	52 947	491	54 302	495	46 187	524	52 406
Sandefjord	424	44 365	402	42 864	402	45 769	398	45 769	376	41 125	359	35 317
Larvik	558	46 260	535	43 264	506	38 803	531	43 608	557	52 803	533	39 070

Tabell 7: Antall gudstjenester, søn- og helligdag 2013-2018, oppstilt prostivis. For Sandefjord prosti og domprostiet er tall fra de sokn prostiene består av i dag.

Gjennomsnittlig antall personer pr. gudstjeneste

Tabell 8 nedenfor gir en sammenligning av årets resultat med resultat fra 2013-2018, sett prostivis:

	Kongsberg	Drammen	Ringerike	Hallingdal	Eiker	Lier	Nord-Jarlsberg	Domprostiet	Sandefjord	Larvik
2013	84	88	80	83	89	80	88	138	105	83
2014	88	99	79	91	92	86	84	111	107	81
2015	89	86	79	94	95	84	84	107	114	77
2016	81	88	72	81	97	83	78	111	115	82
2017	79	97	82	85	89	74	82	93	109	95
2018	74	84	79	80	84	83	82	100	98	73

Tabell 8: Gjennomsnittlig gudstjeneste deltakere, søn- og helligdag 2013-2018, oppstilt prostivis

Tabellen viser at det er variasjoner mellom prostiene. For noen er nedgangen stor (f.eks. Drammen, Sandefjord og Larvik), og årsakene er sammensatte. Noen prostier opplever vekst (f.eks. Lier og domprostiet). For Lier sin del har det kommet en helt ny kirke på Spikkestad som har skapt stor entusiasme, og det kan påvirke tallene.

Gudstjenesteoppslutning utenom søn- og helligdager

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål ikke oppnådd

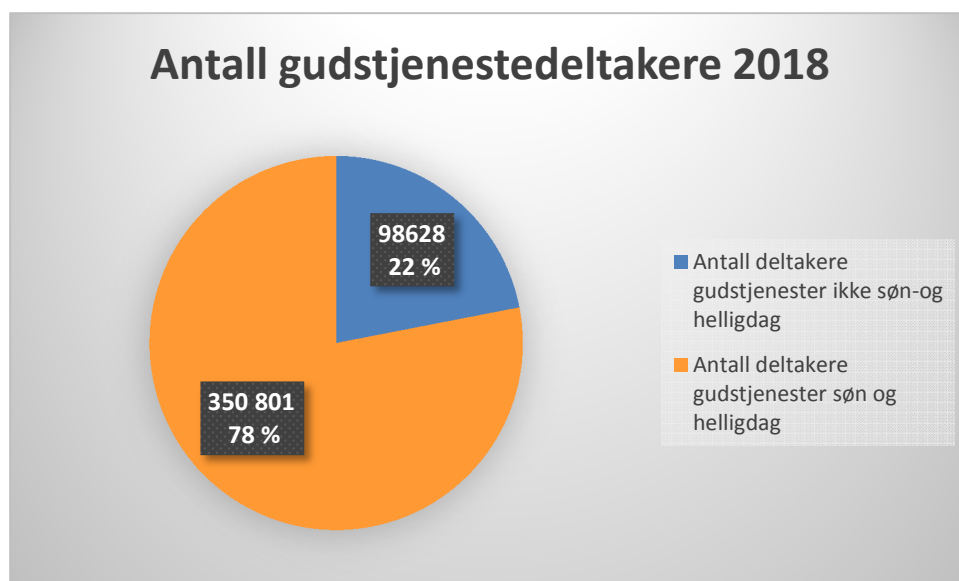
Det er i tillegg til 4202 gudstjenester på søn- og helligdager blitt feiret **1293 andre gudstjenester**. Antall deltakere for disse gudstjenestene viser en økning på 2991, og gjennomsnitt +1 pr. gudstjeneste. Tallene ser slik ut:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gudstjenester	1 189	1 183	1 085	1 215	1 370	1 272	1 293
Deltakere	94 578	91 060	84 491	89 024	97 738	95 637	98 628
Snitt	80	77	78	73	71	75	76

Tabell 9: Antall gudstjenester utenom søn- og helligdager 2012-2018

Oppslutning av gudstjenester totalt

Det har i 2018 blitt feiret totalt 5495 gudstjenester som samlet 44 9429 deltakere. Sektordiagrammet nedenfor viser forholdet mellom gudstjenestedeltakere på søn- og helligdager og de andre dagene. Totalt viser tallene at gudstjenestene på søn- og helligdager står fortsatt sterkt med 78% av antall gudstjenestedeltakere. Men det er en interessant utvikling at gudstjenester på andre tider har en økning i oppmøte i den enkelte gudstjeneste.

Hvilke typer gudstjenester samlet flest folk i 2018? (tall fra 2017, 2016 i parantes):

	Antall gudstjenester	Antall deltakere	Gjennomsnittlig deltakelse pr. gudstjeneste
Hovedgudstjeneste tilrettelagt for barn (Familie- og barnegudstjenester)	498 (533, 532)	46 487 (49 502, 50 682)	93 (94, 95)
Konfirmasjons gudstjenester	280 (292, 292)	68 459 (70 176, 73 796)	244 (242, 253)
Gudstjenester for skolebarn	278 (324, 266)	49 127 (47 827, 48 940)	176 (146, 184)
Økumeniske gudstjenester	31 (34, 31)	2 213 (3 439, 2 463)	71 (102, 80)
Julaftensgudstjenester	235 (232, 225)	51 749 (55 259, 54 752)	220 (240, 243)
Gudstjenester for ungdom	150 (167, 140)	18 201 (17 040, 15 825)	121 (101, 113)
Påskedagsgudstjenester	327 (315, 331)	17 971 (17 702, 18 339)	55 (55, 56)

Gudstjenester for barnehagebarn	96 (97,109)	6 916 (7 840, 7 504)	72 (78,69)
Gudstjenester med skriftemål	7 (10, 11)	260 (209, 217)	37 (21,20)
Temagudstjenester med fokus på internasjonal diakoni/ misjon*	66 (65,71)	5 104 (4 390, 6 410)	77 (68, 90)
Gudstjenester med dåp	1524 (1447, 1506)	123 221 (129 163, 134 416)	81 (89, 89)

Tabell 10: Antall ulike typer gudstjenester og deltakelsen på disse i Tunsberg 2018.

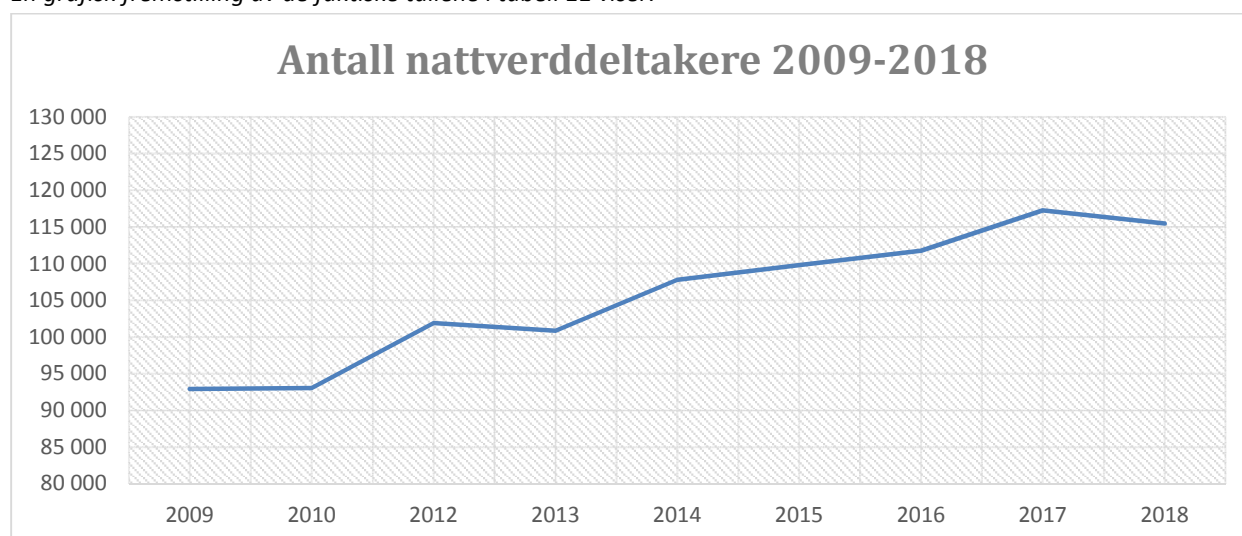
Det er verd å merke seg at antall deltakere ved julaftengudstjenestene har gått ned på tross av at antallet gudstjenester har økt. Tradisjonelle gudstjenester har en nedgang. Men spesialgudstjenestene øker i oppslutning. Gudstjenestene for skolebarn, for ungdom, med skriftemål og temagudstjenester, har økt i oppslutning. Dette viser at mange typer gudstjenester, og også gudstjenester utenfor søn- og helligdager har en økende deltakelse.

Oppslutning: Gudstjenester med nattverd og nattverddeltakere i 2018

	2009	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nattverddeltakere	92 924	100 874	107 789	109 799	111 778	117 256	115 462
Gudstjenester	2 916	2 847	2 857	2 934	3 187	3 011	3 023
Snitt	31,9	35,4	37,7	37,4	35	39	38

Tabell 11: Antall nattverdsdeltakere og gudstjenester med nattverd i Tunsberg 2009-2018.

En grafisk fremstilling av de faktiske tallene i tabell 11 viser:

Antall nattverddeltakere har hatt en liten nedgang siden 2017. Antallet gudstjenester med nattverd har økt, men gjennomsnittlig deltakelse har stagnert. Terskelen for deltakelse ved nattverd er fremdeles ganske lav, men deltakelsen står i forhold til den totale nedgangen i gudstjenestedeltakelse.

Refleksjon og analyse

I 2018 blomstrer det mye gudstjenesteliv i menighetene i Tunsberg. Pågangsmot, gudstjenesteglede og kreativitet kan observeres i de fleste menigheter. De fleste har også et relativt variert tilbud på ulike typer av gudstjenester. Det brukes mye tid på planlegging i stabene av gudstjenester, og mange steder er det et godt tverrfaglig samarbeid. Mange tiltak i trosopplæringen har fått konkrete synlige nedslag i gudstjenestelivet lokalt, og bevisstheten om kulturens rolle i gudstjenestelivet er økende.

På tross av dette, målt i forhold til nøkkelindikatorene, så fortsetter deltakerantallet å synke. Dette tolkes som et resultat av dyptgående endringer i samfunnet generelt over tid. Årsakene til at færre går til kirke regelmessig er mer kompleks og dypereleggende enn det som kan møtes med kortsiktig strategier med fokus f.eks. på å styrke kvaliteten på gudstjenester. Hvorfor uttrykker mange tilhørighet til kirken når de blir spurt, men viser det ikke ved f.eks. mer aktiv kirkegang? Vi tror en forklaringsmodell er å finne i religionssosiologen Grace Davies teori om «vikarierende religion». Flertallet overlater til et mindretall på flertallets vegne å praktisere troen for dem.

Endringer i familiemønstre, i forhold arbeid-fritid, men også endringer mot et mer individualistisk, mangfoldsamfunn både kulturelt og religiøst er noen av årsaksfaktorene.

Rammevilkår som styres gjennom kommune- og regionsreformene, skaper også endringer for kirken. Den økonomisk stramme situasjonen i bispedømmet har ført til behovet for å samordne ressurser, og være mer effektiv også i forhold til gudstjenestelivet. Derfor er antall gudstjenester i bispedømmet færre i 2018 enn året før, og det påvirker deltakerantallet. Målet for 2018 har vært å opprettholde deltakertallene tross reduksjon i gudstjenesteantall, og det er gledelig at mange prostier klarer dette. Det er også gledelig med økningen av deltakelse på alle gudstjenestene utenom søn- og helligdager, og på de mange spesialgudstjenestene slik som gudstjenester for ungdom.

Konklusjon, utfordringer og veien videre

Det legges ned mye arbeid, både av ansatte og frivillige rundt gudstjenestene. Vi har de senere årene gjennom gudstjenestereformen arbeidet med fleksibilitet, stedegengjøring og involvering, og det er mange frivillige engasjert i gudstjenestearbeidet. Dette tror vi har hatt positive effekter, men den omfattende prosessen har samtidig gitt en viss reformtretthet.

Til tross for mye godt gudstjenestearbeid, ser vi altså nok et år en generell nedgang i gudstjenestedeltakelse. Det er mange faktorer som kan spille inn, noen av dem ligger i den

generelle utvikling i samfunnet med økt sekularisering og individualisering. Andre faktorer handler om opplevelsen av gudstjenestens relevans, involvering og fellesskapet rundt gudstjenesten.

Det er et stort utviklingspotensial i å gjøre gudstjenesten åpen, relevant og tilgjengelig, uten å miste gudstjenestens samlende preg. Det er også nødvendig å tenke nytt både om bedre utnyttelse av lokale ressurser og styrker, og se helhetlig på gudstjenestens og kirkens rolle i de ulike nærmiljøene. Den norske kirke er preget av mange kulturer og grupper, og det er ikke en homogen gruppe som er medlemmer i kirken.

Vi har derfor satt i gang en grundig refleksjon og analyse der vi ser nærmere på gudstjenestelivet i bispedømmet. Vi ønsker å finne frem til noen gode strategiske valg som gjør at kirkens gudstjenester oppleves som relevant for denne store og varierte sammensetningen av medlemmer som kirken har.

1-B: OPPSLUTNING OM VIGSLER

Resultatmål:

Flere velger kirkelig vigsel.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis oppnådd

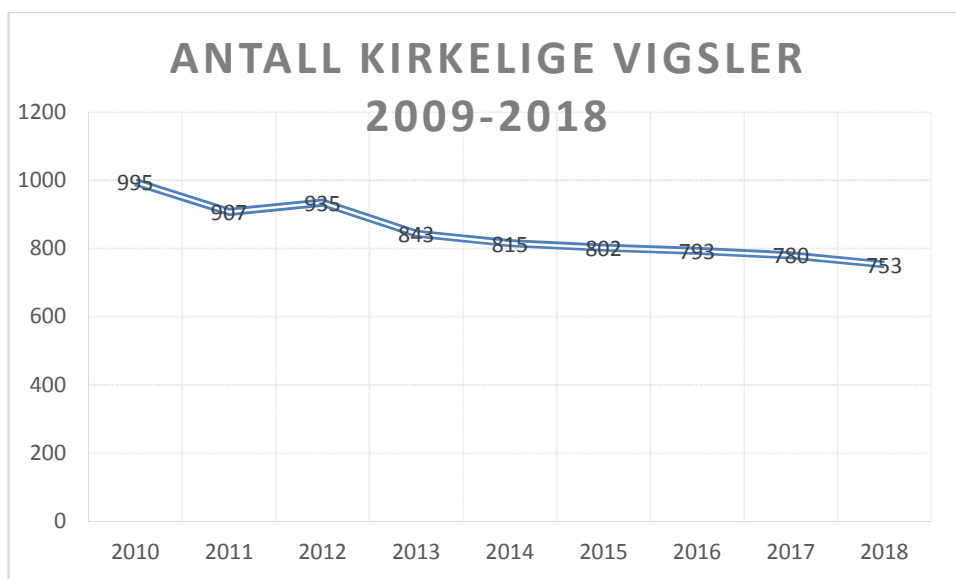
Det har totalt funnet sted 753 kirkelige vigslar i 2018. Antallet kirkelige vigslar har gått ned med 27 vigslar (- 3,5 %) enn i 2017. Tallet må også se i relasjon til det totale antall inngått ekteskap i Tunsberg i samme år. Det tilsvarer 37 % oppslutning av det totale antall inngåtte ekteskap i samme år. SSB publiserte den 22. februar 2019 at det totale antall ekteskap inngått i 2018 i Norge er det laveste siden 1994. SSB rapporterte også at antallet vigslar i 2018 totalt har gått ned i alle fylker bortsett fra Vestfold Det ble inngått 975 vigslar totalt i Vestfold i 975 mot 956 i 2016.

Tabell 12 viser de faktiske tall for kirkelige vigslar i Tunsberg i perioden 2010-2018:

Vigslar 2009 - 2018	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kirkelig vigsel Tunsberg	995	907	935	843	815	802	793	780	753
Inngått ekteskap Vestfold og Buskerud	2 201	2 186	2 239	2 135	2 128	2 142	2 171	2 050	2 047
Prosentvis oppslutning	45%	42%	42%	39 %	38 %	37 %	37%	38%	37%

Tabell 12: Faktiske tall for kirkelige vigslar i Tunsberg 2009-2018.

En grafisk fremstilling av de samme tallene vist i tabell 12 ovenfor ser slik ut:

Refleksjon og analyse

Fallet i antall kirkelige vigslar fra fjoråret på –1% kan indikere at resultatmålet ikke er oppfylt. Men sammenlignet med antallet inngåtte ekteskap totalt (prosentvis oppslutning) over tid kan det se ut som prosentandelen er relativt stabil.

Det er flere faktorer som påvirker vigselstallene. En årsak kan være at ordførere nå utfører vigsel, og at det har nyhetens interesse. En annen årsak kan være at det i dag er knyttet store forventninger og kostnader til gjennomføring av vigsel, noe som gjør at det er en terskel for mange å inngå ekteskap.

1-C: OPPSLUTNING OM GRAVFERD

Resultatmål:

Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe.

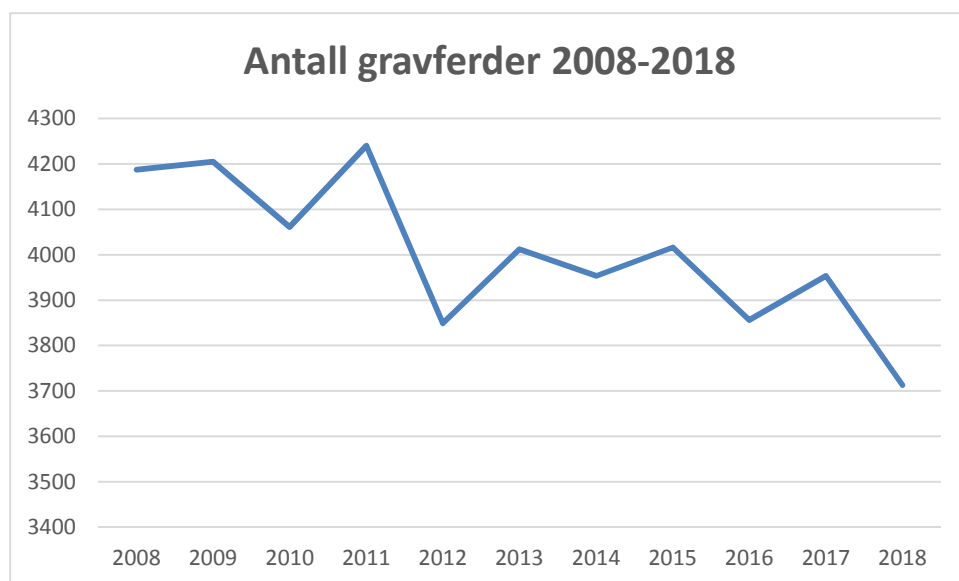
Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis oppnådd

Det fant sted totalt 3713 gravferder i regi av Dnk i Tunsberg i 2018. En sammenstilling over oppslutning om gravferd i perioden 2008-2018 sees i tabell 13 med påfølgende graf:

	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall kirkelig gravferd	4205	4061	3849	4012	3953	4016	3856	3953	3713
% andel av antall døde	92,0 %	92,5%	87,4 %	92,2 %	88,2 %	90,7 %	83,6 %	87,9 %	83,5 %

Tabell 13: Antall kirkelige gravferd og jordpåkastelser 2009-2018.

Refleksjon og analyse

Det er en markert nedgang i antall kirkelige begravelser i Tunsberg bispedømme, og vi ser at det skjer endringer i befolkningen i forholdet til type seremonier. Mange ønsker enklere seremonier, og kostnadene knyttet til gravferd er for mange en stor belastning.

Likevel har kirken over 83% av begravelsene, og har derfor fremdeles veldig sterk rolle i befolkningens avskjed med sine kjære.

1-D: KULTUR

Bispedømmets målformulering:

Tunsberg bispedømme vil fremme forståelsen for kunsten og kulturens betydning i kirken og i samfunnet.

Resultatmål:

Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk.

Nøkkelindikatorer:

Antall konserter og kulturarrangementer.

Vurdering av resultat og måloppnåelse.

- Målet er oppnådd

Det er avholdt totalt 1188 konserter og 273 kulturarrangementer i 2018. Antallet deltakere totalt var 164 121, og er noe lavere enn fjorårets resultat. Tabell 14 nedenfor viser i tall nedslaget av kirkelig kulturvirksomhet fra 2011 og til og med 2018:

Arrangement	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Konserter i regi av menigheten	692	692	734	761	693	733	839
Antall deltakere/publikum	76 151	70 692	79 741	82 611	71604	89 490	87 534
Konserter i regi av andre	260	273	264	277	351	364	349
Antall deltakere/publikum	39 858	48 841	45 534	46 428	67881	55 496	56 975
Antall kulturarrang. i regi av menigheten	154	201	264	265	248	246	224
Antall deltakere/publikum	12 270	16 010	29 191	29 061	17448	19 459	15 210
Antall kulturarrang. i regi av andre	39	51	59	59	39	42	49
Antall deltakere/publikum	3 636	5 034	7 205	1 362	2 446	3 580	4 402
Totalt antall kulturelle arrangement (inkl. konserter)	1 145	1 217	1 321	1 362	1 331	1 385	1 461
Totalt publikum på kulturelle arrangement	131 915	140 577	161 671	159 462	159 379	168 025	164 121

Tabell 14: Antall konserter og kulturarrangementer i menighetens regi og i andres regi 2011-2018

Tallene på kultur & kirkemusikkfeltet for 2018 viser igjen at det utføres svært mye godt kulturarbeid ute i menighetene i Tunsberg bispedømme. Engasjerte kirkemusikere, lokale staber, ivrige arrangører og mange engasjerte frivillige, bærer dette viktige arbeidet.

Det er verd å merke seg at antall konserter i menighetens regi har steget uten at det har medført flere deltagere.

Tunsberg bispedømme har, i tråd med de nasjonale tallene, hatt en svært god utvikling innenfor kultur og kirkemusikk med stor aktivitet og høye besøkstall. Det betyr at det skal relativt mye til for å få en sterk økning videre. Når eksterne arrangører eller innleieproduksjoner også har en stor økning, vil de forsyne seg av det samme publikummet som menighetene retter seg mot når de arrangerer selv. Det skjer i den samme kirken og det samme geografiske nedslagsfeltet, og en slik økning hos en av arrangørgrupperingene vil ofte medføre mindre besøk hos en annen gruppering.

Det er nok også slik at selv om mange kirker er gode på tilrettelegging og arrangering av egne konserter, så er markedsføringen ofte mangelfull pga. få ressurser knyttet til tid og økonomi. Eksterne arrangører har ofte mer «muskler» og kompetanse til å innrette en mer målstyrt annonsering. Det kan nok også forklare noe av denne forsiktige trenden vi ser på oppslutning.

Tabell 15 viser det totale antallet konserter og kor i menighetene i 2018

Prosti	Antall konserter i menigh. regi	Deltakere konserter i menigh. regi	Antall konserter i andre regi	Deltakere konserter andre regi	Antall barnekor/medlemmer	Antall kor-voksne/medlemmer
Domprostiet	127	15 215	23	3 930	13/290	7/145
Larvik prosti	76	8 011	33	4 969	11/286	10/326
Sandefjord prosti	123	9 765	57	8 520	10/161	5/235
Nord-Jarlsberg prosti	107	6 842	35	5 734	7/96	5/125
Ringerike prosti	60	5 403	26	6372	10/88	4/123
Lier prosti	90	5 798	68	7 755	10/232	4/75
Drammen prosti	96	9 980	36	10 196	15/239	8/169
Eiker prosti	63	7 549	33	5 184	13/357	7/169
Kongsberg prosti	65	16 550	14	2 686	6/111	4/114
Hallingdal prosti	32	2 521	14	1 629	9/164	3/45

Tabell 15: Antall konserter og deltakere i menighetens regi og i andres regi prostivis 2018

Samlet sett har menighetene i Tunsberg bispedømme utvist stor kreativitet ut fra sitt lokale jordsmonn, og ulike prosjektkor oppstår for korte tidsrom, salmekvelder arrangeres og etter hvert ser vi også at stemmer fra vår tids litterære og poetiske sfære stadig oftere utfordres til dialog rundt eksistensielle spørsmål i kirkerommet.

I vårt målbevisste arbeid med å fremme kunsten og kulturen i kirken, er det naturlig nok kirkemusikken som står i en særstilling, selv om vi også stimulerer fram de andre kunststartene.

Det er ingen grunn til å tenke defensivt fremover og vi streber fremdeles mot:

- Skape mer kirkemusikk både i gudstjenester og konserter
- Øke kvaliteten på musikken
- Jobbe aktivt for å styrke korarbeidet

Kirkemusikk er noe av det aller viktigste kirken kan satse på når den skal synge sitt budskap inn i nye slektsledd og vi vil fortsatt jobbe aktivt for å understøtte de lokale kirkene og prostiene.

Refleksjon og analyse

Tunsberg bispedømmes kulturstrategi er forankret i Kirkens kulturmelding (KM) 07/2005 *Kunsten å være kirke*. Målet er en bred og økt kulturvirksomhet i menighetene, og at Den norske kirke framstår som et attraktiv og profesjonell aktør. Kirken som kulturarena er en bærebjelke i posisjonen folkekirken har i samfunnet, og de stadig økende tallene for tilslutningen til konserter og kulturarrangement, en 6% oppgang i 2018, tydeliggjør dette.

Det har i løpet av 2018 innenfor de ulike kunstuttrykkene blitt utviklet og produsert en rekke arrangement rundt om i Tunsberg bispedømme.

Den viktigste aktiviteten finner ukentlig sted i lokalmenighetene, og det er en stor bredde av aktiviteter og prosjekter knyttet til temaer.

Ved slike tematiske arrangementer er det mulig å etablere samarbeid med lokale aktører, ha temakvelder, konserter, gudstjenester og mye annet. Det skaper bredt engasjement, og er godt egnet for tverrfaglig samarbeid. Slike tematiserte arrangementer er også godt egnet til bred markedsføring lokalt.

Av temaer kan nevnes; dåpskjoleutstillinger og tekstilkunst, litteraturuke og bokbad, poesifestival og poesigudstjenester, liturgiske møbler, foto, kunstutstillinger, salmekvelder, teaterstykker og scenekunst, konsertsamarbeid og mye mer.

Et av delmålene i bispedømmets kultursatsning, var å inspirere til kulturvirksomhet i samspill mellom kirken og kulturaktører fra det brede kulturlivet med særlig fokus på litteratur. Eksempelvis kan nevnes samarbeidet med *Drammen Sacred Music festival*, og et bokbad i den anledning. Fokus på delmålet har gitt en god inngang til «bokens år» 2019, og bidratt til utvikling bl.a. inn under det overordnede målet: Gudstjenestelivet blomstrer.

Et annet delmål som er gjennomført er; «Bygge og utvikle kirkelig kulturkompetanse ved kurs & seminarvirksomhet for kirkemusikere og kantorer». Dette har blitt realisert ved at det ble bl.a. arrangert en egen seminardag på Kongsberg med fokus på Salmenes bruksmuligheter i samarbeid med skolene og barne- og ungdomsarbeid, og ved en nasjonal samling for kirkemusikere som benytter trekkspill i forbindelse med friluftsgudstjenester, fjellkirker og ut fra stedegenhet.

Konklusjon, utfordringer og veien videre

Det at kirken gir rom for ulike kunst og varierte kulturuttrykk åpner, inviterer og gir mange anledning til å nærme seg kristen tro. Helt konkret er det derfor avgjørende at man fortsatt har en offensiv holdning til å både verne om, og utvikle kirkemusikkfeltet og kulturdimensjonen i bispedømmet, og at visjonen på dette feltet holdes frem.

Det er et tydelig mål å bl.a. skape mer kirkemusikk både i gudstjenester og i konserter, og arbeide for et bredere og mer stabilt kortilbud. I dette arbeidet er tid og langsiktighet en viktig faktor, og et gradvis og målrettet arbeid viser seg i økende etterspørsel fra menigheter, kunstnere og kunst & kulturscenen.

Vi ser også at kompetansebehovet er stort, og det er vesentlig å finne gode strukturer for kunnskapsdeling både aktørene i mellom, og mellom institusjoner til kirker og menigheter for å få til videre utvikling.

1-E: SAMISK

Resultatmål:

Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenesten.

Nøkkelindikatorer:

Antall menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenesten

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis nådd.

En menighet, Ål kyrkjelyd har feiret en gudstjeneste som har inkludert samisk språk (samisk innslag) i 2018. Dette representerer en økning på + 100% fra tidligere år

2. DÅP OG TROSOPPLÆRING

Mål:

- Flere søker dåp og trosopplæring

2-A: OPPLUTNING DÅP

Resultatmål:

Oppslutningen om dåp øker.

Nøkkelindikatorer:

Antall døpte av tilhørende

Vurdering av resultat og måloppnåelse

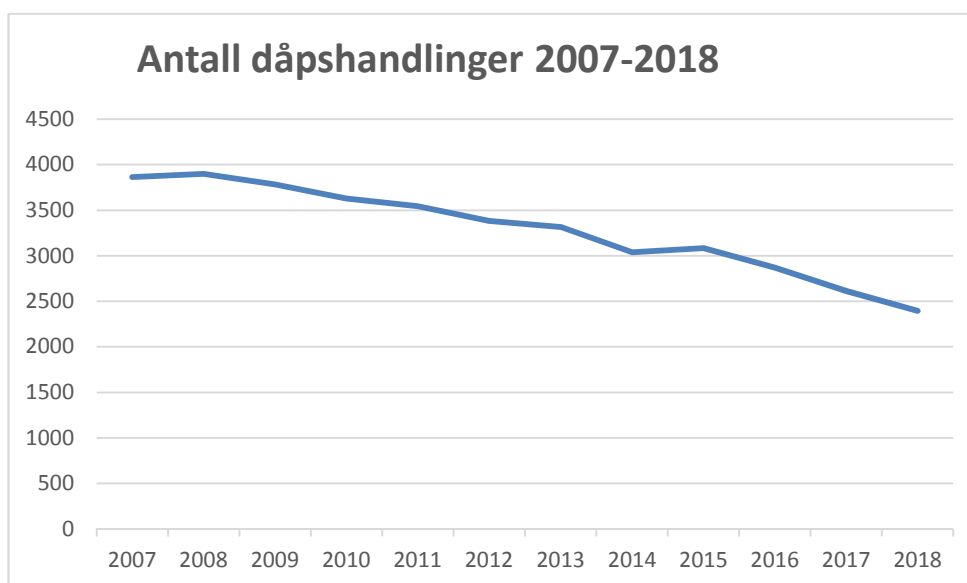
- Mål ikke oppnådd.

Det er foretatt totalt 2395 dåpshandlinger (antall døpte; 2332) i 2018. Det representerer en nedgang i antall dåpshandlinger – 235 dåp. De fleste av disse var barnedåp, men det fant også sted bl.a. totalt 55 dåp av 15 åringer, og 8 dåp av personer i alderen 35-44. 45 % av ble døpt utenfor det soknet der de døpte var bosatt (tallet innrapportert i 2017 var 40,8 % altså en oppgang). Dette siste utfordrer mht. til å bygge tilhørighet til den lokale kirken.

Tabell 16 under og påfølgende graf illustrerer utviklingen over tid:

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
3 864	3 899	3 784	3 628	3 544	3 381	3 317	3 039	3 083	2 869	2 630	2 395

Tabell 16. De faktiske tall, antall dåpshandlinger i Tunsberg bispedømme 2007-2018

Nedgang i antall fødsler kan gi en delforklaring til nedgang i antall dåpshandlinger.

Tabell 17 nedenfor viser årets resultat i andel av døpte tilhørende, 1-10 år, basert på tall fra medlemsregisteret i Dnk. Det er særlig andel døpte i aldersgruppen 1 år som vil være en indikator på hvorvidt andelen av døpte til medlemmer og tilhørende har gått opp eller ned i 2018. Dette skyldes at det er en rekke usikre variabler som gjør at døpte 0 år er lite egnet. Mange av dem som ble født i kalenderåret 2018 vil for eksempel ikke bli døpt før i 2019.

Andel døpte av medlemmer og tilhørige 2015-2017											
	0-år	1-år	2-år	3-år	4-år	5-år	6-år	7-år	8-år	9-år	10-år
2015	51 %	74 %	75 %	77%	78 %	78 %	83 %	81 %	81%	84 %	86%
2016	56 %	77 %	76 %	77%	78 %	79 %	80 %	84 %	82%	82 %	84%
2017	51,9 %	75%	77,1%	75,8%	77,3 %	78 %	79,2%	79,7%	84,2%	81,9%	82,4%
2018	52,2 %	73,3%	74,7%	77,4 %	76,0%	77,3%	78,3%	79,5%	79,9%	84,1%	82,0%

Tabell 17: Andel av døpte av medlemmer og tilhørige, 1-10 år for 2015-2017. Kilde: Medlemsregisteret Dnk, Etatsstatstikk 2015 og 2016, Statistikkhefte 2017, 2018.

Refleksjon og analyse

Det var ikke overraskende at nedgangen i antall døpte fortsatte også i 2018. Dette har vært trenden i noen år og det er gjort mye arbeid med å finne årsaker. En del av grunnen er godt kjent. Endret tilgang for menigheten til å sende invitasjon til dåp, endret syn i befolkningen på verdien av tradisjon samt samfunnets norm om at religiøs tilhørighet ikke skal bestemmes av foreldre er tre viktige faktorer.

Dette er en trend som har pågått over lang tid, og som det nok vil ta noe tid for å snu. Selv om vi, på bakgrunn av det vi nå vet, har iverksatt tiltak for å demme opp mot det synkende dåpstallet, er det ikke tilstrekkelig. Det har i 2018 særlig vært arbeidet med å finne frem til en langsiktig bærekraftig strategi for hvordan denne utviklingen kan snus.

Konklusjon

Dype samfunnstrender jobber mot oss, og det tar tid for kirken å ta til seg kunnskapen for deretter å endre tilbudet. Kvalitet i alle ledd bør få økende fokus; er plakaten som inviterer til dåp åpen og innbydende, oppstår det et kvalitetsgap dersom møtet med lokalkirken ikke stemmer overens med inntrykket som er gitt. Derfor må alle ledd i kjedet være skjerpet og fokusert. Dette vil vi sette fokus på i året som kommer.

Flere menigheter erfarer at det er en liten, stille økning i dåp av voksne, ofte med annen kulturell bakgrunn.

Kristi Neevits (29) døpes i Bugården kirke 26.november

Har alltid vært trukket mot kirken

*Kristi Neevits
kommer fra Estland,
men har bodd i
Norge i 6 år.*

Foto: Linn S Hummelvoll

De siste årene har vi hatt en økning i dåp av større

Kristis mor hører til den russisk-ortodokse kirken, og

2-B: TROSOPPLÆRING

Resultatmål:

Omfanget av trosopplæringstilbudet øker
Omfanget av trosopplæringstiltakene øker

Nøkkelindikatorer:

Gjennomsnittlig timetilbud i menighetene
Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak

Totalvurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål ikke oppnådd.

Omfanget av trosopplæringstilbud

Vurdering av resultat og måloppnåelse:

- Mål delvis oppnådd.

Det er gjennomført 318 timer trosopplæring i snitt pr menighet i 2018, det er en liten nedgang (5 timer) fra 2017.

Refleksjon og analyse

I Tunsberg er det en pågående prosess initiert av biskopen, der alle planer, prosti for prosti, gjennomgås av lokalmenigheten for å sikre videreutvikling av arbeidet. Et resultat av prosessen er at de lokale planene stemmer mer overens med virkeligheten og gjenspeiler det som faktisk blir gjennomført, og dermed blir noen timer tatt bort. Det er også noen som har økt sitt timetall, men summen er altså en svak nedgang.

80% av tiltakene som er skrevet inn i planene er gjennomført, det er en nedgang fra i fjor. Når tiltak ikke blir gjennomført ser vi at det i stor grad handler om vakanser og sykemeldinger. Avlysninger forekommer også, men i ganske liten grad.

Vi ser at noen menigheter styrker det kontinuerlige arbeidet for barn og unge, og at det fører til at noen tiltak ikke blir gjennomført fordi man altså gjør annet arbeid for barn og unge som ikke vises i denne statistikken.

Konklusjon

Det skjer mye godt trosopplæringsarbeid i menighetene, og mange tiltak har fått etablert seg som en del av menighetens faste rytme. Vi ser likevel at omfanget svinger veldig fra år til år også der trosopplæringen virker å være stabil i kvalitet, rytme og ressurser. Det er ikke noen entydige svar på hvorfor det svinger så mye i deltakelse og engasjement rundt i bispedømmet fra år til år.

Vi må jobbe målbevisst for å finne ut mer om hvilke faktorer som spiller inn, og utnytte de møteplassene vi har om trosopplæringen med menighetene for å gode og inspirerende samtaler om veien videre.

Oppslutning om trosopplæringstiltakene

Vurdering av resultat og måloppnåelse:

- Mål delvis nådd.

		2018	2017	2016	2015	2014	2013
	Deltagere (sum) 2018	Andel av målgruppen	Andel av målgruppen	Andel av målgruppen	Andel av målgruppen	Andel av målgruppen	Andel av målgruppen
Dåpssamtalen	2 231	98%	102%	101%	97 %	99 %	100 %
4-årsbok	1 065	35 %	36%	36%	40 %	39 %	38 %
Lys Våken	4 482	15%	15%	15%	17 %	25 %	29 %
Breddetiltak rettet mot 6 år	3 136	21%	20%	21%	23 %	24 %	24 %
Tårnagenthelg	4 213	19%	17%	19%	21 %	24 %	22 %
Konfirmasjon	3 084	75%	78%	80%	80%	-----	-----
Etter konfirmasjon	2 731	13%	10%	11%	12 %	19 %	18 %

Tabell 18: Gjennomsnittlig deltakelse ved et utvalg trosopplæringstilbud i menighetene og andel deltakere av målgruppen. Kilde Etatsstatikk/Statistikkheftet 2013-2018. Konfirmasjonstallet er ikke korrekt se, nedenfor

Refleksjon og analyse

Det er økning i antall døpte som deltar i «breddetiltak året etter konfirmasjonen». Satsingen vi har på Ungdomsår med fokus på menighetens ungdomsarbeid kan være én årsak.

Ellers er tallene på oppslutning sett over tid relativt stabile, med noen små variasjoner opp og ned. Trosopplæringstiltak som består av én samling er, som vi vet, svært sårbare da en bursdag kan velte hele tiltaket og føre til avlysning eller svært lav oppslutning. Dette har med forhold som er utenfor egen kontroll, og dette med fokus på antall er medvirkende til en slitasjeeffekt hos trosopplærere. Suksesskriteriet med antall fremmøtte er svært sårbart og erfares ikke av noen andre grupper tilsatte i menigheten på samme måte. Ensomhet i arbeidet er derfor fremdeles erfart.

Konklusjon og utfordringer

Det sterke fokus på antall deltakere som nøkkelindikator på suksess er medvirkende til stadig større slitasjeeffekt hos trosopplærere. Suksesskriteriet med antall fremmøtte er svært sårbart og erfares ikke av noen andre grupper tilsatte i menigheten på samme måte.

Ensomhet i arbeidet er derfor fremdeles erfart. Flere ansatte i trosopplæringen formidler et større behov for å jobbe med kontinuerlig arbeid og peker på relasjoner som en viktig. Et spørsmål blir da om det er greit å la Tårnagenthelgen vike for flere samlinger med leksehjelp, der det kommer flere barn. Kan man gjøre begge deler er jo det best!

2-C: KONFIRMASJON

Resultatmål:

Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe.

Nøkkelindikatorer:

Konfirmerte av døpte 15-åringer

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd.

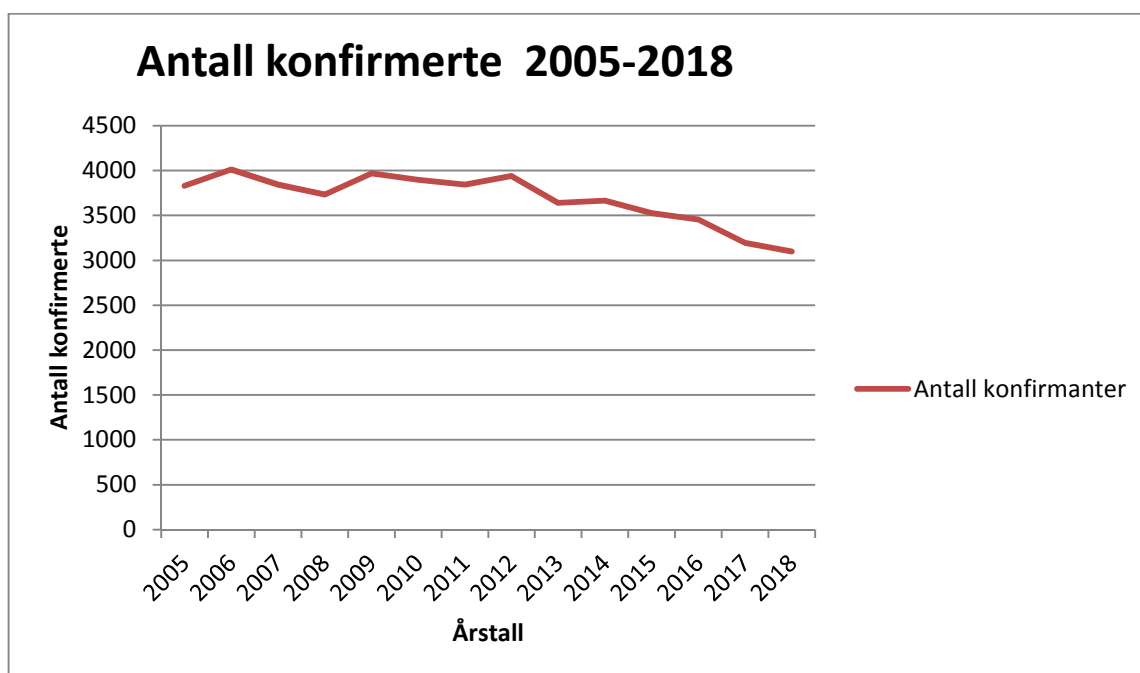
Totalt 3 100 personer ble konfirmert i Tunsberg i 2018. Det tilsvarer ~75% av døpte 15-åringer samme år.

Tabell 19 nedenfor viser de faktiske tall for antallet konfirmanter fra 2005 og til 2018:

2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
3 829	3 844	3 733	3 969	3 898	3 843	3 941	3 639	3 715	3 525	3 456	3 193	3 100

Tabell 19: Faktiske tall antall konfirmanter 2005-2018, Tunsberg bispedømme. NB: Tallet for 2018 avviker fra tallet i Statistikkheftet fordi vi har tatt med faktiske tall fra menighetene i Horten fellesrådsområde

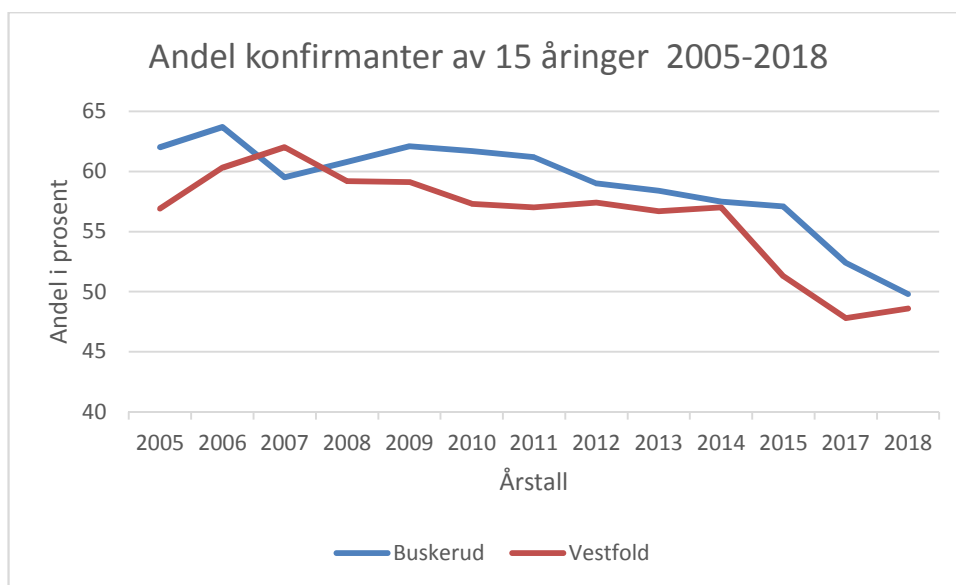
En grafisk fremstilling av de samme tall:

Grafen og tabellen ovenfor viser endringer i antallet konfirmanter over tid. Antallet konfirmanter har blitt redusert med 729 siden 2005. Disse tallene vil påvirkes av de enkelte års fødselskull, men tendensen over tid viser en nedgang.

Spør vi etter hvor stor andel av alle 15 åringer i befolkningen som valgte kirkelig konfirmasjon, viser grafen nedenfor en liknende nedadgående tendens. 49,5% av alle 15

åringer bosatt i bispedømmet pr. des. 2018 valgte dåp i 2018. Fordelt på de to fylkene: Andel 2018 Buskerud: 49,8 % og Vestfold 48,63%. En grafisk fremstilling sees på grafen nedenfor) Andelen døpte av det totale antallet 15 åringer bosatt i Vestfold viser en liten økning fra fjoråret. Denne økningen kan skyldes at flere 15 åringer i Vestfoldbyene er døpt en tilsvarende i fjor. Dette er noe vi ønsker å undersøke nærmere.

Tabellen nedenfor viser de faktiske tall fra grafen ovenfor, andel konfirmanter prosentvis av 15-åringer totalt 2005-2018, sett fylkesvis.

	2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2017	2018
Buskerud	62,0 %	62,1 %	61,7%	61,2%	59%	58,4%	57,5 %	57,1 %	52,4 %	49,8%
Vestfold	56,9 %	59,1 %	57,3%	57 %	57,4%	56,7%	57,0 %	51,3 %	47,8%	48,6%

Tabell 20: Andel konfirmanter av antall konfirmanter i befolkningen i perioden 2005-2018, fylkesvis. Kilde : Menighetenes årstatistikk og SSB.

Refleksjon og analyse

Rapportering viser nedgang på oppslutning om konfirmasjon. Vi ser at noen er faretruende nær en oppslutningsprosent på 50. Allikevel – det er dette tiltaket vi når alle flest i en viktig fase av livet. Den beste reklame er en god fjorårskonfirmant, så å sende gode ambassadører i form av fornøyde konfirmanter ut etter konfirmanttiden er viktig. Det bør legges vekt på gode relasjoner mellom ansatte og konfirmanter, det betyr vel så mye som gode opplegg. «Å bli sett» er en viktig verdi i konfirmantarbeidet, og det krever tid og tilstrekkelig antall voksenpersoner.

Det kan synes som bymenighetene har fått en økt bevissthet om at det kreves en mer offensiv rekruttering til konfirmanttiden, og har begynt å innrette seg etter dette. Kirkerådets konfirmant-kampanjer på sosiale medier kombinert med menighetens egen

informasjon kan også synes å ha en god virkning. Dette understøttes av konfirmantansvarlige som sier at det kreves en mer aktiv holdning for å rekruttere til konfirmanttiden.

Konklusjon og utfordringer

Utfordringen er at det er et frafall av medlemmer som velger å ikke konfirmere seg. Samtidig gir tallene fra 2018 en liten indikasjon på at andelen 15 åringer som er bosatt i Vestfold og velger konfirmasjon er oppadgående. Det vil være av interesse, særlig hvis tendensen fortsetter å søke å finne ut årsakene til dette. Betyr dette at konfirmasjon erfares mer attraktiv for noen ikke-medlemmer som er 15 år enn tidligere?

3. KIRKE OG SAMFUNN

Strategisk mål:

- Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

3-A: DIAKONI

Resultatmål:

- Flere menigheter utvikler plan for diakoni.
- Flere menigheter blir «Grønn menighet».

Nøkkelindikatorer:

- Andel menigheter med godkjent plan.
- Antall grønne menigheter.

Utbredelse av diakoniplaner

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

I flg. menighetenes innrapportering fra 2017 hadde 71 av 109 menigheter utarbeidet en diakoniplan. Det vil si 64% av menighetene. Tallene som er innrapportert i 2018 viser et antall på 67 diakoniplaner. Sammenligner en hva den enkelte menighet har rapportert inn i 2017 med 2018, så avviker tallene ved 14 av menighetene som rapporterte at de hadde diakoniplan i 2017, nå rapporterer at de ikke har diakoniplan. Samtidig har 11 nye menigheter rapporterte inn at de har fått en plan i løpet av året.

Refleksjon og analyse

Dersom fjorårets tall er riktig registrert er det nå 92 diakoniplaner i 109 menigheter i Tunsberg. De uklare tall og sprik i rapporteringen har ulike årsaker, noe handler om manglende eierskap og kjennskap til menighetens diakoniplan for alle i menigheten, og noe handler om mangelfulle rutiner når menighetene foretar registrering. Det kan være at den personen som foretar registreringen ikke er kjent med at menigheten har diakoniplan fra tidligere år, og har ikke god nok tid til å undersøke saken nærmere, fordi det ofte er tidspress når registreringsarbeidet foretas. Men undersøkelser vi nå har foretatt viser også at noen menigheter har startet et evalueringsarbeid av tidligere godkjent plan, og vurderer tidligere plan som mindre aktuell for menighets diakoniarbeid, og derfor blir den ikke med i registreringen. I en menighet var ikke planen godkjent av menighetsrådet, og de kunne derfor ikke registrere planen.

Det er fortsatt en tydelig sammenheng mellom de menigheter som har diakoniplan, og de menigheter som har ansatt diakon/diakoniarbeider. Det viser med tydelighet at en diakon vil være en inspirator og pådriver til å igangsette utvikling av diakoniplan for menighet(e). Spørsmålet er om diakonene bør være mer oppmerksom på at diakoniplanen kommer med når registreringsarbeidet gjøres, slik at det kvalitetssikres bedre at de menigheter som har diakoniplan faktisk kommer inn i årets statistikk. Det betyr at de må ha en tydeligere dialog og bedre kommunikasjon med de som jobber med registreringen. Det er ut fra dette god grunn til å reise spørsmålet om rapporteringsrutinene bør bli bedre i menighetene våre ettersom 14 av fjorårets planer ikke er en del av årets registreringer.

Konklusjon og utfordringer

Antall diakoniplaner sett i et helhetsbilde i Tunsberg viser at diakoni blir prioritert, og menighetene ønsker en tydelig diakonal profil og en helhetsforståelse av sitt diakonale arbeid. Det er svært gledelig. Dette må også sees i sammenheng med en «diakonibølge» vi opplever i kirken.

Mange steder i bispedømmet er det pågående prosesser vedrørende sammenslåing til større prostier og storkommuner. Dette vil også påvirke diakoniplanarbeidet. Flere steder er det tatt gode samarbeidsinitiativ til å lage diakoniplan for flere menigheter, for å utvikle en felles helhetlig diakoniplan. Dette er gode initiativ, og slik vil også ressursene kunne utnyttes bedre. Det betyr bredere og flere aktuelle diakonale tilbud som kommer enda flere mennesker til gode. Vi ser også at det styrker den faglige diakonikompetansen i området ved å arbeide sammen i diakoniforum på tvers av soknegrenser slik eksempelvis diakonene i Færder kirkelige felleråd har gjort. Dette er nye muligheter for menigheter også på små steder, som eksempelvis i Numedal hvor det å ha en diakoniplan for et større område kunne vært strategisk klokt.

Det er tid for nysatsning og bevisstgjøring på diakoniens unike mulighetsrom i både menighet og lokalsamfunn, ikke minst gjennom det relasjonsbyggende arbeidet.

Vi ser nye diakonale utfordringer spesielt innenfor ungdomsdiakonien. Dette handler om ungdom med store psyko-sosiale utfordringer (depresjon, angst, selvskading, ensomhet, utenforskap, selvmord)) enn vi har sett tidligere. Det er også et økende antall barn og unge som lever i familier med vedvarende lavinntekt. Drammen ligger høyt på statistikken (17,7%). Denne tabellen viser at antall barn i fattige familier er økende, hvor en av ti norske barn vokser opp i det som betegnes som fattigdom (tall fra Bufdir oppvekstrapport for 2017). Geilo sokn rapporterer også om dette, store utfordringer i ungdomsmiljøer som handler om psyko-sosiale problemer, og som også har sammenheng med store økonomiske forskjeller i lokalsamfunnet. Dette viser at vi som diakonal kirke i sterkere grad må være der utfordringene er store, og ta dette på alvor. Vår nysatsning må i langt større grad ivareta de sårbare gruppene i samfunn/menighet ikke minst innenfor ungdomsdiakonien og slik skape diakonale praksiser som ivaretar og inkluderer ulike mennesker.

Antall grønne menigheter i bispedømmet

Vurdering av resultat og måloppnåelse.

- Mål delvis oppnådd

Tunsberg hadde ved årsskiftet til sammen 42 grønne menigheter (økning + 4 fra 2017). Dette representerer 38,5 % av alle menighetene.

Refleksjon og analyse

Det er fortsatt en potensiale for å få flere grønne menigheter. Tunsberg har dette året hatt en økning av grønne menigheter. Dette er svært gledelig. Vi vil fremover ha et stadig fokus på dette arbeidet. Vi er svært takknemlig for gode initiativ som kommer fra Kirkerådet i forhold til oppfølging av grønne menigheter, og bidrar med god hjelp til større bevisstgjøring om klima, og hva den enkelte av oss kan bidra med.

Vigslede diakoner og nye stillinger

I 2018 ble det vigslet 3 nye diakoner til kirkelig tjeneste. Vi har også fått etablert en ny stilling (50%) som diakon i Søndre Slagen menighet. Denne stillingen har kommet til etter nært samarbeid og dialog med Tønsberg kommune som har gitt finansiering til stillingen.

Samarbeid mellom kirke og samfunn- spesielle tiltak i Tunsberg

Tiltaksmål:

Å gi ansatte i helse- og kirkelig sektor inspirasjon, påfyll og kunnskap om temaet helhetlig omsorg

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Målet er oppnådd.

Kursserien «Godt liv- hele livet» har i over 30 år gitt tilbud om faglig kompetanseheving til ansatte helse og omsorgsarbeidere i et prosti i bispedømmet. Kursserien er støttet av tilskudd fra Anders Jahres Humanitære Stiftelse. Dette året ble «Godt Liv – hele livet» arrangert i Kongsberg prosti, hvor en lokal arbeidsgruppe (ledere fra kommune og prosti) deltok i planarbeidet og gjennomføringen, og der rådgiver i diakoni ledet arbeidsgruppen.

Totalt deltok det ca 150-200 personer på kurskveldene. Både ansatte fra helse/omsorgssektor, kultur sektor, samt frivillige medarbeidere i diakonalt arbeid, benyttet seg av kveldene. Det ble avholdt fem kurskvelder høsten 2018 på musikkteateret på Kulturhuset i Kongsberg.

Temaene handler i et bredt perspektiv om menneskeverd, helse og livskvalitet. Dette året valgte vi innganger som: «Selvledelse som verktøy for å takle stress og bekymringer», «Min kamp for å finne meg selv» (Safia Abdi Haase), «Hva kan gi hjelp i livets motbakker?» Innledning av en sykehushumanist og en sykehusprest – og deretter panelsamtale, «Kjærligheten bakgater» og «Hvordan for midle håp og mot?» Kursserien er gratis for deltagerne, og gjør det mulig for helse og omsorgsarbeidere å delta som sjelden har mulighet til slik kompetanseheving.

Minnemarkeringene «Lys til ettertanke» for pårørende, etterlatte og skadde i trafikken ble gjennomført i Vestfold 6.januar, og «Trafikkofrenes dag» ble arrangert i Buskerud 13.januar 2018. Markeringene arrangeres for at vi bryr oss, og avholdes i dyp respekt for de som har opplevd trafikkulykker på nært hold. Markering med fakkeltog, taler av trafikkmyndigheter og en gudstjeneste som gir rom for fellesskap, sang, lystenning og taler. I Vestfold var det også sang/musikk av artisten Sigvart Dagsland. Nytt av i år begge steder var at vår nye biskop, Jan Otto Myrset hadde samtale med pårørende i kirken som hadde mistet en i nær familie i en trafikkulykke. I Vestfold var det samtale med en mor som mistet en datter på 12 år, og i Buskerud var det en sterk samtale med et foreldrepar som hadde mistet en sønn i en trafikkulykke. Disse samtalen ble verdsatt som nære, sterke og ekte om det å miste. Markeringen har mange samarbeidspartnere: Trygg Trafikk, Statens vegvesen, Buskerud og Vestfold fylkeskommuner, redningsetater, og Tunsberg bispedømme.

I 2018 har det også blitt tatt et initiativ for samarbeid på tvers med ulike samfunnsaktører for å være med å forebygge selvmord hos ungdom (initiert av rådgiver i diakoni). Dette initiativet har siden blitt til etablering av forum for selvmordsforebyggende arbeid i Vestfold for barn og unge.

Intensjonen med forumet er å være et nettverksforum: skape bevisstgjøring i forhold til selvmordsforebygging, styrke faglig kompetanse og samarbeid, og skape et helhetsbilde på systemnivå om det forebyggende arbeidet i Vestfold. Deltagere i forum er Bupa (barne-og ungdomspsykiatri, Vestfold fylkeskommune, psykiatritjeneste (Sandefjord kommune) Unge Leve og diakonen som koordinerer sorggruppe-tilbudet for barn og unge i fylket. I tillegg deltar kirkefagsjef hos oss som har ansvaret for beredskap og rådgiver i diakoni som leder forumet. Initiativet har blitt svært godt mot, og dekker et nødvendig behov for dialog og samarbeid rundt det selvmordsforebyggende arbeidet.

Refleksjon og analyse

Det er veldig positivt at kirken fremdeles er en selvfølgelig og naturlig samarbeidspartner både for kommunal helsesektor, og for politi, nødetater og frivillige organisasjoner. Det er viktig å ta vare på de gode relasjonene videre, og styrke det gode samarbeidet med samfunnsaktører som engasjerer seg i omsorg for mennesker lokalt og regionalt.

3-B: EN MISJONERENDE KIRKE

Resultatmål:

- Flere menigheter engasjert for misjon.

Nøkkelindikatorer:

- Antall menigheter med inngått misjonsavtale.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er oppnådd

Refleksjon og analyse

Pr 31.12.2018 har 77 % av soknene (84 av 109) inngått en misjonsavtale eller har et misjonsprosjekt i menigheten. Dette er en nedgang fra fjoråret på – 5,6% (Tallene, som avviker fra Statistikkheftet er kvalitetssikret, bl.a. ved at en har konsultert kopier av inngåtte avtaler). Totalt 77 misjonsavtaler i 75 sokn er inngått i rammen av *Samarbeidsråd Menighet og Misjon* (SMM). Årsaken til nedgangen er a) antallet misjonsavtaler med ikke-SMM er nå redusert med -3, og disse menighetene er underveis med å inngå ny avtale med en SMM-organisasjon b) En har ryddet opp i sovende avtaler som var gått ut på dato. Det synes, som meldt i de siste 3 årene, at en har nådd et tak for antall mulige misjonsavtaler. De menighetene som ikke har inngått noen formell misjonsavtale eller har gjort et vedtak om et misjonsprosjekt er relativt små menigheter med mindre ressurser.

MISJONSAVTALER SMM		Misjonsprosjekt/misjonsavtaler ikke SMM	
Misjonsorganisasjon	Antall	Organisasjon	Antall
NMS	48 (46 sokn)	KFUK/M Buskerud Bangladeshprosjekt	5
Areopagos	1	My Sisters	1
Misjonsalliansen	6	Misjon uten grenser	3
HimalPartner	5		
Normisjon	12	Total ikke-SMM	9
Stefanusalliansen	6	Sokn uten engasjement mht til avtale eller prosjekt	25
Israelsmisjon	0		
TOTAL SMM	77 avtaler i 75 sokn	Totalt	109 menigheter

Tabell 24: Oversikt over fordeling av misjonsavtaler/ misjonsprosjekt i Tunsberg pr 31.12.2018

Refleksjon og analyse

Misjonsavtalene gir menighetene en mulighet – i møte med den verdensvide kirke – til å gjenoppdage seg selv som en misjonerende kirke. Utfordringene fremover er fortsatt at avtalene i enda større grad kunne bli grunnlaget for inspirerende relasjoner mellom kirker.

Misjonsavtalene bidrar på ulikt vis til å synliggjøre lokalkirken som en del av en verdensvid kirke. Graden av engasjement er varierende fra menighet til menighet. En utvikling som følge av overgang til Kirkepartnerplattformen, er at misjonsprosjektene og det globale perspektiv i mange tilfelle er helt fraværende på menighetenes nettsider. Det er flere årsaker til dette, en er tilgangen til godt egnet materiale. Det er derfor blitt startet et arbeidet systematisk med å gå gjennom menighetenes nettsider og Facebook. Der dette elementet har helt manglet, er det arbeidet med å skaffe til veie, i samarbeid med misjonsorganisasjonene, gode bilder og korte tekster, ofte filmsnutter, lenker o.l. til presentasjon av dette på nettsidene og sosiale media.

Lokalt misjonsarbeid

Resultatmål: Flere deler evangeliet gjennom ord, nærvær og handling, lokalt og globalt

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis nådd

«Liturgi i helligdommen er bare fullt ut troverdig når vi lever ut Guds misjon i våre lokalsamfunn, i vår hverdag. Lokalmenigheter er derfor nødt til å gå ut av egne komfortsoner og krysse grense, » Kirkenes Verdensråd sitt økumeniske misjonsdokument, «Sammen på vei mot livet», fra 2012.

Vi tror at en helt sentral nøkkel til å møte utfordringene med dalende statistikker er et større fokus og bevissthet på denne delen av menighetens identitet og oppdrag. Menighetenes aktiviteter har, ut fra vår historie og sammenheng, hatt sterk vekt på en sentripetal retning («kom-til-oss»), mindre en sentrifugal utoverbevegelse (gå!). Men samfunnet omkring endrer seg, folk kommer ikke slik som før. Vi spør oss derfor om ikke tiden nå er moden til å utforske veier og ny måter vi som kirke kan bli mer synlig i folks hverdagsliv og lokalsamfunn på? Her har vi mye å lære av våre søsterkirker og misjonshistorien. Der det ble vekst er der en forlot komfortsonene.

En del av menighetens misjonsarbeid er å utruste de døpte til å dele troen med andre i respekt og med trygghet, frimodighet og ydmykhet (jf. KM-sak 07/12).

Utfordringene både til dette med å «gå ut» og følge opp Kirkemøtevedtaket har vært å finne frem til gode praksiser som både er relevante i vår tid og kontekster, og et språkbruk som kan motivere og gi frimodighet, ikke bare dårlig samvittighet for noe en burde, til menighetene og de døpte til å dele tro i hverdagen. Det har vært arbeidet med dette gjennom en lengere periode, og vi har forsøkt å utvikle et konsept kalt «skapt, døpt, sendt», og det er et håp om å kunne fått satt dette ut i livet i kommende strategiperiode.

Dialogarbeid og utfordringer i et fler-religiøst samfunn

Kirkelig Dialogsenter Drammen (KdD) ble endelig etablert 12.01.2018 etter en lengre prosess. Det er i likhet med andre kirkelige dialogsentre etablert, som en forening. Stifterne og partene er Tunsberg bispedømmeråd, Areopagos, Drammen kirkelige fellesråd og menighetsrådet i Fjell menighet. Et eget styre er opprettet med representanter fra partene. Sokneprest Ivar Flaten ble av KdD engasjert som daglig leder i 80 % stilling, og lokaler til dialogsentret ble stilt til disposisjon i Fjell kirke. Arbeidet er krevende, til tross for mye engasjement og stor vilje. Hovedutfordringen er å sikre en langsiktig økonomi.

Tunsberg bispedømme søkte i 2017 Kulturdepartementet om utlyste midler til tiltak som kan bidra til kunnskapsutvikling og debatt- om tros -og livssynsspolitiske spørsmål. Vi fikk en tildeling på 200.000 til prosjektet «Hvor er alle sammen?». En har erfart gjennom dialogarbeidet som har vært drevet i Drammen at mange av de lokale tros-, livssynssamfunn og organisasjoner uteblir eller ikke har visst stor interesse for deltakelse i felles dialogarbeid som f.eks. Drammen og omegn tros- og livssynsforum. Prosjektet har hatt som mål finne ut hvorfor det er så krevende å samle tros- og livssynsledere til dialogmøter. Hva er grunnen til at mange ikke er med? Prosjektet ble avsluttet i desember 2018, og en egen rapport foreligger.

3-C: KOMMUNIKASJON

Resultatmål:

- Kirken blir mer tilgjengelig på Internett.

Nøkkellindikatorer:

- Antall treff på nettsider, likere, følgere og aktivitet på våre sider på sosiale medier.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis oppnådd

Fra 1. januar 2018 til 31. desember har bispedømmets nettside hatt 21 153 brukere. Dette er en oppgang fra 2017 hvor antallet var 8 223. Antall følgere på Facebooksidene til Tunsberg bispedømme har økt til over 360, noe som tilsvarer omtrent en dobling. Biskop Jan Otto Myrseth har (pr 15.02.2019) 1 128 likere på sin side, og biskop emeritus Per Arne Dahl hadde omtrent tilsvarende da han virket som biskop.

Refleksjon og analyse

Etter alt å dømme er det særlig to grunner til økt trafikk og oppslutning om bispedømmets digitale satsning. For det første ble det i starten av 2018 ansatt en kommunikasjonsrådgiver i 40% stilling som har kunnet bruke mer tid på de digitale plattformene enn hva man har kunnet gjøre tidligere. Men en viktigere faktor er antageligvis biskopskiftet som skjedde i perioden februar til september 2018. Dette ses særlig godt på statistikkene fra Google og Facebook hvor det tydelig fremkommer at milepæler i biskopskiftet skapte spesielt stor trafikk.

I 2018 har vi hatt to biskoper, og det er naturlig å kommentere litt om hver av disse. Biskop emeritus Per Arne Dahl publiserte jevnt og trutt tekster til oppbyggelse på Facebook-siden. Disse varierte noe i rekkevidde, men enkelte fikk mye oppmerksomhet (blant annet «Ladeangst og rekkeviddeangst» som nådde over 25 000). Biskop Jan Otto Myrseth fikk god hjelp av både Kirkerådet og ansatte på bispedømmekontoret til å sette opp siden, og kom raskt opp i over 1 000 følgere. Oppslutningen på siden fikk god hjelp av vigslingshelgen. Biskopen har i stor grad jobbet selvstendig med publisering og interaksjon i perioden han har virket, med noe hjelp og rådgiving fra kommunikasjonsrådgiver og andre.

Konklusjon, utfordringer og veien videre:

Nettsidene og sosiale medier har fortsatt et klart utviklingspotensial. Dette ønsker vi å arbeide videre med gjennom å utvikle en enkel kommunikasjonsplan for både bispedømme og biskop. Arbeidet med denne planen kommer i kjølvannet av det større strategiske arbeidet som legges ned våren 2019.

3-D: PILEGRIM

Hovedmål: Utvikle pilegrimsarbeidet i Tunsberg.

Resultatmål: Ferdigstillelse av Tunsbergleden

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis nådd.

I 2018 har Tunsberg bispedømme kommet et langt stykke videre i utviklingen av pilegrimsarbeidet og frem mot milepælen, at pilegrimsveien mellom Oslo og Larvik.

«Tunsbergleden», nå snart er ferdig. Og – den 3.august 2019 åpnes denne leden offisielt.

Refleksjon

Pilegrimsfeltet eies av mange og omhandler både miljø, næringsliv, kirkeliv og kulturarv. Sentralt i bispedømmets strategi er bevisstheten om at pilegrimsarbeidet kan bidra til at kristen tro og tradisjon fornyes om viktige kilder for menneskers identitet og tilhørighet.

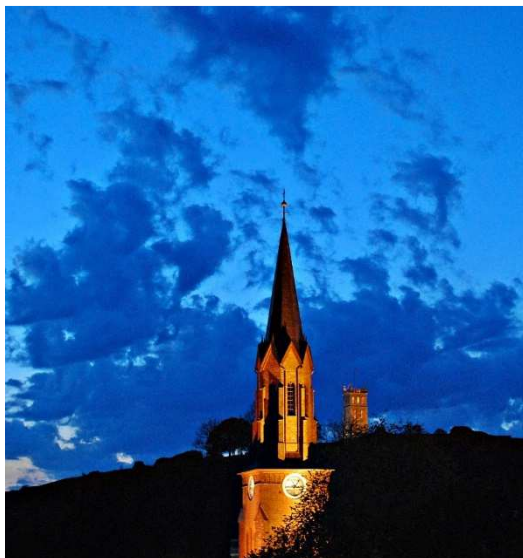
Åpning av leden og planer for 2019

Når leden i løpet av sommeren er ferdig merket og åpnet vil det i stor grad være opp til menighetene og kirkene å se og benytte de mulighetene dette inviterer til.

Våren og høsten 2019 blir det avholdt en rekke arrangement, vandringer og seminar som retter fokus på pilegrimsfeltet. 2018 har vært en forberedelse til dette. To store kunstutstillinger vi finne sted som omhandler Pilegrimstematikk – en på Slottsfjellmuseet, «Sanctus – Jakten på det hellige» og en på Haugar Vestfold Kunstmuseum, « Metafysica».

Videre er det utviklet et prosjekt som involverer fire av middelalderkirkene som ligger nært til leden: Botne, Borre, Nøtterøy og Tønsberg domkirke. Disse fire kirkene skal huse verker av nasjonale og internasjonale samtidskunstnere under samlebegrepet: «Peregrinius». Så er det opp til menighetene å bruke dette ekstraordinære inn i det ordinære. Hvordan gripe denne pilegrimstematikken og la det gjenspeiles i gudstjenester, konserter. Svarene er mange og forskjellige, men de vi kan slå fast er at det finnes mange gode muligheter til å aktualisere og styrke kunst- og kulturformidlingen langs leden.

Tunsberg bispedømme skal også være vertskap for den nasjonal pilegrimskonferanse siste helgen i august, og en rekke miljø og institusjoner er med å bidrar inn på programsiden. Det har vært også avholdt møte med TAF og kirkeverger, slik at de kan forberede seg på åpne kirker. Da særlig med tanke på arrangementer i og rundt de kirkene som ligger langs leden. Når leden i løpet av sommeren er ferdig merket og åpnet vil det i stor grad være opp til menighetene og kirkene å se og benytte de mulighetene dette inviterer til.

4. REKRUTTERING OG FRIVILLIGHET

Resultatmål:

- En landsdekkende og forankret folkekirke.
- Flere får lyst til å jobbe i kirken.

Nøkkelindikatorer:

- Kirkelige handlinger pr. prest.
- Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes.
- Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis oppnådd

4-A: PRESTEDEKNING OG BEMANNING

I 2018 det vært en normal «turnover» i bemanningen. Det var totalt 16 prester som sa opp sin stilling. 5 prester gikk av med pensjon. 8 prester gikk over i annen prestestilling, av dem fortsatt 5 i en ny stilling i Tunsberg. Stillingsforholdet til 5 prester ble endret. Det siste året har vi hatt 11 presteutsettinger. Vi har hatt 12 vikarprester inne i lengre vikariater i ulike stillingsprosenter. Dette er i tråd med bispedømmerådets vedtak om å sette inn redusert

vikar. I tillegg har vi i samarbeid med fellesrådene engasjert fellesrådsansatte til å delta i konfirmantundervisning og på trosopplæringstiltak der det har vært ledigheter. Vi har også mange pensjonerte prester som blir engasjert i kortere vikariater og til enkelttjenester. Det ble i 2018 utført 4,97 årsverk av pensjonister noe som utgjør 8690 timer. Vi ser at de pensjonerte prestene er en svært viktig ressurs i kirken.

I Tunsberg er noen av stillingene eksternt finansiert. Oversikten nedenfor viser at dette til sammen utgjorde 2,54 årsverk pr.31.12.18. Gjennom avtalen med Samarbeid menighet og misjon er 0,5 årsverk av disse knyttet til administrasjonen. De andre avtalene er knyttet til prestestillinger.

PROSTI	STILLING	EKSTERN FINANSIERING
Larvik	Sokneprest i Nanset	40 % Larvik FR - trosopplæring
Nord-Jarlsberg	Studentprest	50 % USN, 20 % A og T bdr
Drammen	Sokneprest Strømsø	25 % Kirkens bymisjon
	Sokneprest Fjell	49 % Kirkelig dialogsenter Drammen
Ringerike	Sokneprest Norderhov/sykehusprest	20 % Ringerike sykehus, Vestre Viken HF
Administrasjonen	Samarbeid menighet og misjon	50 %
Totalt	Pr 31.12.18	2,54 årsverk

Tunsberg bispedømme har 4 spesialprester, 3 fengselsprester ved fengslene på Ringerike, Bastøy og Sem og 1 studentprest. I tillegg gjør soknepresten i Skoger 25 % tjeneste som fengselsprest i Drammen fengsel og kapellan i Strømsgodset gjør 20 % tjeneste som studentprest ved USN campus Drammen. Fengselspresten på Ringerike har brukt 10 % av sin arbeidstid ved Nordre Vestfold fengsel avdeling Hof. Dette fengselet er nå i ferd med å legges ned. Vi ser at denne tjenesten har vært viktig både for de innsatte og for de ansatte som nå mister sin arbeidsplass.

Tunsberg bispedømme arbeider aktivt for å etablere og vedlikeholde de ulike samarbeidsavtalen om eksternt finansiering av stillinger. «Bykirken Strømsø» som ble etablert 01.01.18 arbeider med å finne sin form. Målet er å etablere en bykirke sentralt i Drammen for å møte de sosiale utfordringene i byen. Samarbeidet med Høgskolen i Sørøst-Norge om studentpresttjeneste er en viktig del av blant annet beredskapsarbeidet for studentene på studiestedene. Flere av prestene i Tunsberg deltar også i Heimevernet på øvelser og med undervisning. Vi har ikke en fullstendig oversikt over hvor mye prestatjeneste Tunsberg bispedømme avgir til Forsvaret gjennom denne ordningen.

Prestedekning

Pr 31.12.18 hadde Tunsberg bispedømme totalt 125,15 presteårsverk. Noen av stillingene er ikke 100 % stillinger. Det blir derfor et ulikt tall når vi ser på antall stillinger i forhold til antall årsverk. I 2018 har det vært vakanse i 1 prostestilling. Det er 10 prostier i Tunsberg.

Antall prestestillinger	
1	Biskop
9	Proster
76	Sokneprester
19	Kapellaner
6	Prostiprester
3	Seniorprester
4	Spesialprester
8	Vakante stillinger
126	Totalt

Tabellen nedenfor viser antall kirkemedlemmer og tilhørige pr faste presteårsverk Tunsberg.

	Presteårsverk	Medlemmer pr.31.12.18	Medlemmer pr. presteårsverk	Medlemmer og tilhørige pr presteårsverk
Tunsberg	125,15	355 169	2 838	2 948

Tabell: Statistikkhefte 2018 s. 26.

Tallet 125,15 gir et dekkende bilde av prestedekningen i Tunsberg. I de vakante stillingene er det satt inn hel eller delvis vikardekning.

Tunsberg bispedømme ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder medlemmer og tilhørige pr presteårsverk. Tunsberg bispedømme har 8 byer med et innbyggertall fra 15.000 – 69.000. Vi har ikke gjort en nøyaktig beregning av antall medlemmer pr presteårsverk pr prosti, dette kunne gitt oss et enda klarere bilde av prestenes arbeidssituasjon.

Refleksjon og analyse

Tunsberg bispedømmeråd vedtok en nedbemanning på 5 presteårsverk i 2016. Denne nedbemanningen skulle skje ved avgang og ledighet i stillinger. I Hallingdal og Ringerike prosti har det vært vanskelig å skaffe vikarer i ledige stillinger. Det er en av årsakene til at det til nå ikke vært mulig å få til varige endringer i bemanningen i disse områdene.

Hvert halvår inviteres prostene inn til samtale med personaladministrasjonen. Sammen med de løpende samtalene med prostene om aktuelle utfordringer, har vi vært i stand til å styre den økonomiske ressursbruken selv om den vedtatte nedbemanningen ikke er helt gjennomført.

Totalt antall årsverk i bispedømmet. Andel presteårsverk

Det totale antallet årsverk i Tunsberg bispedømme var pr 31.12.18 - 140,65. Dette tallet inkluderer 125,15 presteårsverk, 13,5 stillinger i administrasjonen og 2 stillinger i Den nasjonale gravplassforvaltningen. De 2,54 eksternt finansierte stillingene er inkludert i disse tallene.

	Administrasjon	Prest	Total	% adm	%prest
Tunsberg	13,5	125,15	140,65	9,74	90,26

Tabell: Statistikkhefte s.26: Fast ansatte pr 31.12.18. Tall i årsverk. Tallet presteårsverk 125,15 inkluderer biskopen, 8 vakante stillinger og 2,54 eksternt finansierte stillinger. De 2 stillingene knyttet til Nasjonal gravplassforvaltning er ved en inkurie utelatt i Statistikkhefte i oversikten pr 31.12.18. Vi har tatt den med i vår oppstilling.

Tunsberg bispedømme er blant de 5 bispedømmene i Norge som bruker relativt minst på administrasjonen i forhold til prestedetjenesten. Dette understøttes av nøkkeltall fra årsregnskapet for Tunsberg bispedømme.

Det viser at andelen lønn brukt til prestedetjenesten er økende, dette er en tendens vi har sett over flere år. I 2017 var andelen 88,27 % og i 2018 har andelen vært 90,26%.

Utlysninger, søknader og tilsetninger av prestestillinger

I 2018 ble det tilsatt 11 nye prester i Tunsberg bispedømme. I tillegg har 5 prester fått endret sitt tjenestested, dette har skjedd gjennom et tett samarbeid med proster, tillitsvalgte, berørte prester og menighetsråd. I administrasjonen har det vært mindre endringer.

1 medarbeider innenfor arkiv valgte å ta imot tilbudet om en ny stilling.

Tunsberg	Antall søknader til prestestilling	Søknader pr. utlysning	Stillinger utlyst flere ganger	Tilsetninger
2018	52	3,7	1	11
2017	52	6,5	0	8
2016	63	5,7	1	11
2015	62	5,6	1	11
2014	54	3,6	3	14
2013	88	4,4	3	20
2012	30	10	0	3
2011	62	7,8	0	8

Tabell 23: Tunsberg bispedømmes egen oversikt.

Refleksjon og analyse

Tunsberg bispedømme får fremdeles søkere til stillingene som blir utlyst, men vi merker at utfordringene med rekruttering til prestetjeneste også påvirker Tunsberg bispedømme. Vi har vært heldige og kunne tilsette flere nyutdannede prester. De nye prestene speiler mangfoldet blant teologistudentene. 2 av prestene hadde fullført vanlig studieløp, 1 hadde lang kirkelig erfaring fra annen tjeneste i kirken og 1 av søkerne som ble tilsatt var godkjent av evalueringsnemnda.

Det er relativt få søkere til stillingene i distriktet og vi skulle gjerne sett at det generelt var flere søkere til alle stillingene.

Vi har benyttet bispedømmets Facebook side, oppslag på hjemmesiden og henvisningsannonser og elektroniske annonser i Vårt Land for å markedsføre stillingene. Det kan hende at mer bruk av sosiale medier kan bidra til øke interesse for stillingene. Vi forsøker gjennom vårt rekrutteringsarbeid å presentere kirken som en attraktiv og spennende arbeidsplass. Vi legger også vekt på å gjennomføre tilsettingsprosessene på en profesjonell måte, slik at søkerne skal oppleve at de er ivaretatt i søknadsprosessen.

Alderssammensetning

		39 år og yngre		40-49		50-59		60 +		Totalt
		Antall	Pst.	Antall	Pst.	Antall	Pst.	Antall	Pst.	
2016	Tunsberg	23	19	29	24	35	29	34	28	121
2017	Tunsberg	25	21	28	24	34	29	32	27	119
2018	Tunsberg	24	21,43	25	22,32	35	31,25	28	25	112
	Totalt i Norge	199	16,27	296	24,20	357	29,19	371	30,34	1223

Tabell 24: Statistikkhefte 2018: Fast ansatte pr 31.12.2018. (112 inkluderer ikke biskop, vakante stillinger og ekstern finansierte stillinger).

Alderssammensetningen i presteskapet i Tunsberg er nesten uendret. Av de 5 prestene som gikk av med pensjon, var det 3 som valgte å ta ut AFP i en kortere periode før de fylte 67 år. Vi har meldt inn behovet for en mere helhetlig seniorpolitikk i kirken.

Vurdering av bemanningssituasjonen i Tunsberg bispedømme

Det har vært en målsetting å unngå ytterligere nedbemanning utover de 5 stillingene som det ble gjort vedtak om i 2016. Gjennom å sette inn redusert vikar ned mot 50 % ved ledighet og sykdom både i presteskapet og administrasjonen, har vi lyktes med å redusere lønnsutgiftene. Tallene som ble arbeidet frem i bemanningsutvalgets rapport i 2016, har gitt oss et godt bilde av ressursituasjonene i det enkelte prosti. Vi har med bakgrunn i disse tallene justert vikardekningen etter de utfordringene som det enkelte prosti har. Vårt hovedinntrykk er at Tunsberg bispedømme har et godt og velfungerende presteskap, som klarer å håndtere de arbeidsoppgavene som de er satt til å utføre. Prestene er vant med å ta mye ansvar for sin egen arbeidssituasjon. Vi har sammen med prostene og fagforeningene forsøkt å legge til rette for kompetanseutvikling, og bidra til å skape gode samarbeidsforhold i prostiene.

4-B: REKRUTTERING

I 2018 deltok 12 studenter tilknyttet Tunsberg på veien til vigslet tjeneste VTVT. Dette var første gang denne samlingen inkluderte diakoni, kateket og kantor studenter. Det gjenstår et arbeid med å tilpasse samlingen den nye studentgruppen. I tillegg gjennomførte 6 studenter stiftspraksis i Tunsberg i 2018. To studenter var tilknyttet andre bispedømmer, men fikk dispensasjon til å ha praksisen sin her i Tunsberg. Den ene studenten fikk praksis og veiledning hos en av sokneprestene med spesiell kompetanse knyttet til døvespråk.

Av de 6 studentene var det 2 som hadde fulgt vanlig studieløp, de 4 andre hadde ulik tidligere yrkesbakgrunn.

I 2018 deltok 16 prester fra Tunsberg på Innføringsprogram for nye prester i regi av bispemøtet fordelt på kurs 1-3. Disse kursene er i første rekke rettet mot unge nyutdannede prester. Vi ser at prester som har en annen yrkeskarriere bak seg før de går over i prestatjeneste, ikke har samme utbytte av kurset.

Rekruttering til kirkelig tjeneste er avhengig av vi kan få til et velfungerende barne- og ungdomsarbeid i menighetene. Vi tror at større del av ressursene i prestatjenesten må rettes mot arbeid blant barn og unge. Prestene er forbilder for barn og unge som kan rekrutteres inn i kirkelig tjeneste.

Vi ser at arbeidet med Ungdommens bispedømmemøte og Ungdommens bispedømmeråd er viktige arenaer i Tunsberg bispedømme for rekruttering til kirkelig tjeneste.

Tunsberg bispedømme er også synlig i 2019-utgaven av Muligheter – et jobbmagasin som brukes i 10.- klasser i skolene i Buskerud og Vestfold.

I Tunsberg bispedømme arrangeres Ungdomsår i 2018/2019. Dette tror vi på sikt vil gi uttelling i økt rekruttering til kirkelig tjeneste.

4-C: VIGSLINGER

Tunsberg biskop vigslet totalt 10 personer i 2018; 3 prester, 3 kateketer, 3 diakoner og en kantor.

4-D: FRIVILLIGE MEDARBEIDERE

Resultatmål:

- Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirka.

Nøkkelindikatorer:

- Antall frivillige

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål er delvis oppnådd

Antallet frivillige i menighetene i 2018 var 7492 personer. Det utgjør en økning på + 866 personer. Det tilsvarer i snitt + 8 personer pr sokn. Tabellen nedenfor viser en fordeling av noen av områdene i menighetens arbeid som disse frivillige medarbeider engasjerer seg i.

	2015	2016	2017	2018
Antall frivillige totalt	6 626	7 040	6 687	7 492
Antall engasjert i planlegging og gjennomføring av gudstjenestene	2 692	2 710	2 457	2 845
Antall frivillige barnarbeid/trosopplæringstiltak	1 398	1 330	1 242	1 343
Antall frivillige ungdomsarbeid/trosopplæringstiltak	1 074	1 107	1 165	974
Antall frivillige i menighetens kultur- og konsertarrangementer	1 343	1 239	1 143	1 393
Antall frivillige menighetens diakonale arbeid	1 642	1 513	1 496	1 419

Tabell 25: Antall frivillige i menighetene - områder

Refleksjon og analyse

Årets statistikk viser den motsatte trend av fjorårets. I 2017 var det innrapportert en reduksjon i snitt på - 0,6 person pr. sokn, årets resultat viser økning til + 8 personer.

Ser vi på hvilke områder som det har vært endring i, ser vi at de største økningene har vært frivillige i gudstjenestene (+ 388), antall frivillige i kultur- og konsertarrangementer (+ 250) og i barne/ og trosopplæringsarbeidet (+101). Vi tolker dette som resultat av at det har vært fokus på økt frivillighet på disse områdene i samtaler med ansatte og i stabene de siste årene. Økning av antall frivillige i gudstjenestene har så langt ikke ført til merkbar økning i gudstjenestedeltakelse.

Samtidig ser vi at antallet frivillige i menighetens diakonale arbeid og ungdomsarbeid har gått ned. Dette er en utfordring. Generelt har vi sett behovet for å utvikle et mer strategisk, helhetlig systematisk arbeid på frivillighet i bispedømmet.

Vi ser fortsatt at økt profesjonalisering, og en tendens blant flere ansatte til tenke at de frivillige er de ansattes utfordringer i menighetene. Identitetsutvikling (hvem er jeg som en del av kirken og hvordan kan jeg bruke mine talenter), holdningsendringsarbeid samt forholdet frivillige og ansatte er noe vi ønsker vi å sette særlig fokus på fremover.

5. OPPDRAG FRA KIRKERÅDET

5-A: SAMARBEID SKOLE/KIRKE

Menighetsbarnehager

I 2018 var det 11 barnehager som ble drevet av menigheter/fellesråd. Til sammen 392 barn hadde plass i disse barnehagene.

Antall besøk fra barnehager				Antall besøk fra skoler			
2016	2017	2018	Endring fra 2017	2016	2017	2018	Endring fra 2017
283	368	332	- 10%	245	279	258	-7,5%

Besøk av kirkelig medarbeider i barnehager				Besøk av kirkelig medarbeider på skole			
2016	2017	2018	Endring	2016	2017	2018	Endring
231	224	194	- 13 %	174	154	128	-17 %

Tabell 26.

Gudstjenester for barnehager og skolelever								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall	464	410	406	387	364	374	421	374
Deltakere	74 933	61 653	63 214	56471	57 277	56 444	55 667	56 043

Refleksjon og analyse

340 barn fra 62 ulike barnehager kom til kirkene i 2018. Dette dreier seg i stor grad om oppslutning om barnehagegudstjenester og vandringer i forbindelse med jul og påske. Hvis vi ser på perioden 2014-2018 er det svært stabile tall.

I 2017 så vi en oppsving i antall besøk fra barnehager og skoler. Det kan sees i sammenheng med reformasjonsjubileet da flere menigheter hadde et utvidet tilbud fra kirken med for eksempel teaterforestillinger. I 2018 er tallet tilbake på «normalnivå» igjen. Selv om det er noe endringer i antall barnehager som kommer til kirken er *antallet barn* i disse gruppene

svært stabilt. Det er nedgang i antall besøk fra kirkelig medarbeider til skole- og barnehage, henholdsvis 17% og 13%. Dette antar vi i stor grad skyldes nye arbeidstidsbestemmelser for prestene.

Konklusjon og veien videre

Oppslutning om barnehagegudstjenester og vandringer i forbindelse med jul og påske er relativt stabil. Vi vil fortsette å oppmuntre menigheter til å lage gode samarbeidsplaner med barnehager og skoler, slik at de tilbyr god kvalitet på opplegg som er tilpasset aldersgruppen som inviteres.

5-B: BARNE-OG UNGDOMSARBEIDET

Tabellen nedenfor viser totalt antall tilbud til unge 13-17 år, enkelttiltak og kontinuerlige:

Tilbud til unge 13-17 år, kontinuerlige tilbud, antall			Tilbud til unge 14-17 år, enkelt tilbud, antall		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
45	64	54	34	37	38

Tabell 27:

Antall deltakere på kontinuerlige tilbud i 2018: 881 (13-15 år), 289 (16-17 år).

Antall deltakere på enkelt tilbud i 2018: 386 (13-15 år), 179 (16-17 år).

Antall deltakere på lederkurs (13-17 år): 346 (økning fra 2017 på + 6)

Tilbud til unge 18-30 år, kontinuerlige tilbud, antall			Tilbud til unge 18-30 år, enkelt tilbud, antall		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
22	26	17	17	18	11

Tabell 28: Antall deltakere 18-30 år på kontinuerlige tilbud i 2018. Faktiske tall fra menighetene i Horten gjør at tall viker noe fra Statistikkheftet.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

I aldersgruppen 13 til 17 år har vi hatt en nedgang i kontinuerlig tiltak fra 2017 til 2018 på - 15% og en økning i enkelttiltak på + 3 %

I aldersgruppen 18 til 30 år har vi også hatt en klar nedgang, - 35% i kontinuerlige tiltak og - 34,6 % økning i punkttiltak).

Refleksjon og analyse

Tallene viser tydelig hvor krevende det er å holde på unge, og særlig gruppen som går på videregående. Et stadig større antall unge i samfunnet er utenfor organisert virksomhet, og det slår også inn for ungdomsarbeid i kirken.

Det har vært nedgang i deltakere på lederkurs for ungdom, det gjør at gruppen av unge ledere også blir redusert.

Det er et strategisk mål at ungdomsåret skal stimulere til nytenkning innenfor ungdomsarbeidet. I tillegg satser bispedømmet på mer samarbeid med organisasjonene som står sammen om plattformen «kirkens unge», for å få mer bredde både i tilbud og inspirasjon.

Våren og høsten 2019 samarbeider Tunsberg bispedømme og MF om kompetanseutvikling for ansatte i Tunsberg, og første samling bidro til både teoretiske og praktiske innsikter.

UNGDOMSÅRET

Mål:

Temaet for året er «Håp,» og gjennom året vil vi formidle at det er håp for kristent ungdomsarbeid og for den enkelte ungdom i Tunsberg. Vi vil bidra til samtaler og bevissthet rundt ungdomsarbeidet lokalt i staber, og gi inspirasjon og vilje til å satse videre på ungdomsarbeid.

Resultatmål

- Utvikle kompetanse og kunnskap knyttet til ungdom og tro blant ansatte i Den norske kirke i Tunsberg.
- Utvikle ressurser til bruk i ungdomsarbeidet lokalt.

Bakgrunn

Våren 2017 vedtok bispedømmerådet i Tunsberg å satse særlig på ungdom i skoleåret 2018-2019. I denne rapporten kun rapportere på 2018, noe som utgjør omtrent halvparten prosjektperioden.

Kompetanse og kunnskap

I samarbeid med MF vitenskapelige høyskole har vi tilbudt et skreddersydd studie for ansatte som gir 10 studiepoeng. Studiet er et såkalt heisemne og kan innplasseres både på bachelor- og masternivå. Studiet har tittelen «Ungdom og kirke,» og 20 ansatte i er i gang med kurset pr. mars 2019.

Studiet har blitt tatt godt imot, og begge arbeidsgiverlinjene har bidratt positivt med fremsnakk og økonomi. Studiet avsluttes høsten 2019.

Fagdager

I løpet av Ungdomsåret skal vi gjennomføre fire tverrfaglige samlinger. To av samlingene ble gjennomført i 2018. Den første samlingen tematiserte «Ung tro i vår tid,» og samlet omtrent 85 deltakere, mens den andre samlingen hadde tema «Håp for gudstjenesten,» og samlet 110 deltakere.

Begge samlingene har fått gode tilbakemeldinger, både med tanke på deltakernes utbytte og stemning (dog var det ene lokale litt lite).

Ressurser

Vi har utarbeidet grafisk profil til ungdomsåret som har blitt brukt i alt informasjonsarbeid knyttet til året. Vi har laget noe profileringsmateriele (rollups og hettejakker). Vi har laget et hefte om oppstart av ungdomsarbeid i samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonene og delt den ut til ansatte, ungdom og frivillige. Vi har publisert 3 filmer knyttet til håp.

Den grafiske profilen har bidratt til en klar visuell konseptualisering av året. Hftet om oppstart av ungdomsarbeid har vi så langt ikke kunnet måle effekten av, men vil inkludere spørsmål om dette i evalueringen etter endt prosjekt. To av filmene har blitt brukt i våre egne arrangementer og fått positiv respons. Det er vanskelig å måle bruken av disse lokalt, men vi vet at de har blitt brukt i en del sammenhenger.

6. BISKOPENS VIRKSOMHET

Ordinasjoner og vigslinger

Biskop Jan Otto Myrseth

Dato	Sted	Ordinand
14. oktober	Skurdalskyrkja, Geilo	Magnus Halle ordinert til tjeneste som vikarprest i Hol
21. oktober	Tønsberg domkirke	Jens Reidar Antonsen ordinert til tjeneste som vikarprest i Lier
21. oktober	Horten kirke	Andreas Nornes ordinert til tjeneste som kapellan i Svelvik
4. november	Sandar kirke	Sofie Bergh vigslet til kantor i Sandefjord prosti Astrid Melås Sandnes vigslet til diakon i Sandar Hilde Heitmann vigslet til kateket i Sandar
11. november	Nærnes kirke	Vigsling av Ellen Sæle Hansen til kateket i Røyken med særskilt ansvar for Slemmestad og Nærnes menighet
9. desember	Søndre Slagen kirke	Vigsling av Benedicte Askjer til diakon i Søndre Slagen

Biskopens deltagelse på utvalgte arrangementer

Biskop Jan Otto Myrseth

7. oktober	Ål kyrkje	Avskjedsgudstjeneste for prosten
8. oktober	Ål	Møte med alle kirketilsatte i Hallingdal prosti
10. oktober	Teglen, Spikkestad	Møte med alle kirketilsatte i Lier prosti
15. oktober	Oslo domkirke	Preken ved Bispemøtets høstmøte
20. oktober	Tønsberg domkirke	Åpning av fotoutstilling og markering av starten på TV-aksjonen
24. oktober	Skoppum kirke	Møte med alle kirketilsatte i Nord-Jarlsberg prosti
24. oktober	Svarstad	Møte med alle kirketilsatte i Larvik prosti

26. oktober	Sandefjord kirke	Åpningen av MiSKs kirkefestdager
7. november	Bugården kirke	Møte med menighetsråd og ansatte i Sandefjord prosti
8. november	Hotell Klubben	Fagdag for administrativt ansatte, kirkeverger og proster
11. november	Kulturkirken Holmestrand	Litteraturuka i Vestfold
25. november	Tønsberg domkirke	Avskjedsgudstjeneste for domkantor
28. november	Hønefoss	Prostibesøk til ansatte og råd i Ringerike prosti
2. desember	Botne kirke	Gjenåpning av Botne kirke
2. desember	Tønsberg domkirke	Åpning av Domkirkefestivalen
6. desember	Borre prestegård og kirke	Internasjonal adventssamling for studenter
25. desember	Tønsberg domkirke	Juledagsgudstjeneste

2018 har vært preget av bispeskifte. Biskop Per Arne Dahl gav i januar beskjed om at han ville søke avskjed som biskop, og var opptatt av å få en god avslutning av tjenesten. Den siste visitasen han hadde i mars 2018, var en prostivisitas i Lier, Røyken og Hurum. Den siste tiden av tjenestetiden la han vekt på å fullføre ting han hadde vært med på å sette i gang. Det ble mange besøk rundt i bispedømmet, og han hadde mange taleoppdrag på kulturarrangementer og for lokale grupper.

Dahl er en folkelig og populær taler med stor bredde, og mange i bispedømmet var oppriktig lei seg da han meldte sin avgang.

I overgangstiden mellom Per Arne Dahl, og vigslingen av vår nye biskop Jan Otto Myrseth, fungerte domprost Kjetil Haga som biskop. Han ivaretok både bisperollen og sin egen rolle som domprost samtidig, så han fikk ikke reist så mye rundt. Men han ivaretok bispeoppgaven tydelig og godt på alle måter.

Etter innsettelsen av Jan Otto Myrseth som biskop 23. september, så har mye av fokus vært på å bli kjent i bispedømmet. Biskopen har deltatt på fagsamlinger, og møtt prester i alle prostiene. Han har også møtt andre ansatte og mange frivillige fra råd og utvalg, og brukt mye tid på å finne ut hva som er særpreg og ressurser i de enkelte prostiene.

Del IV: STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

STYRING OG KONTROLL

Tunsberg bispedømme mottar styringsdokumenter fra Kirkerådet. Bispedømmerådet legger vekt på en kontinuerlig oppfølging av disse dokumenter gjennom året. Det er utarbeidet rutinebeskrivelse innenfor økonomi, strategi og planarbeid.

HMS/ARBEIDSMILJØ

Arbeidsmiljøundersøkelser

Det er også i 2018 gjennomført en Arbeidsplassundersøkelse (APU) blant prester og proster i Tunsberg bispedømme. Det var RAMU-Tunsberg som i møte 13.9 vedtok at det skulle sendes ut en APU regionalt selv om det ikke var noe pålegg fra sentralt AMU om å gjøre dette.

Resultatene fra APU 2018 vil først bli behandlet i møte i RAMU-Tunsberg i midten av mars. Derfor har vi ingen tall eller konklusjoner å legge fram i denne årsrapporten.

Det har i 2018 blitt gjennomført medarbeidersamtaler med de ansatte på bispedømmekontoret. Mens det tidligere år har vært en gjennomgangstone i disse samtalene «at trivselen på arbeidsplassen er høy til tross for høyt arbeidspress», var det flere som i samtalene gav uttrykk for stor grad av slitasje i forhold til nedbemanningsprosessen for de merkantile stillingene og forholdet til det folkevalgte rådet. Likevel har dette ikke gitt seg utslag på sykefraværstatistikken.

Det er i 2018 ikke blitt gjennomført noen arbeidsplassundersøkelse blant de ansatte på bispedømmekontoret.

Sykefravær, alle ansatte, administrasjon og presteskap

	Kvinner	Menn	Sum
Presteskap	6,82 %	2,46 %	4,11 %
Administrasjon	2,16 %	0,16 %	1,18 %
Sum	6,02 %	2,21 %	3,72 %

Tabell 29: Totalt sykefravær Tunsberg 2018

Sykefraværet i Tunsberg har sunket betraktelig i 2018 i forhold til 2017. Men vi har også i 2018 hatt flere langtidssykemeldte og tendensen er klar på at sykefraværet øker med høy alder. På kvinnesiden er det høyere sykefravær blant de yngste enn på herresiden.

Vi har for øvrig sjelden indikasjoner på at sykefraværet er arbeidsrelatert. Både på preste- og administrasjonssiden jobbes det godt med sykefraværsoppfølging og kontakt med sykmeldte.

LIKESTILLING

Hovedmålet i strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke er: «Et likeverdig og likestilt fellesskap av kvinner og menn, jenter og gutter». Likestilling er en del av kirkens arbeid, og må være en del av helheten og prege alle deler av virksomheten både planprosesser og praktisk gjennomføring. Hovedformålet er å skape økt og mer systematisk oppmerksomhet omkring arbeidet for økt likestilling. Som arbeidsgiver handler plikten blant annet om rekruttering, forfremmelse, utvikling, lønns- og arbeidsforhold og beskyttelse mot trakassering.

Kvinneandel i presteskaper

Tunsberg bispedømme ligger noe over landsgjennomsnittet i forhold til kvinneandelen i presteskaper. Vi har ikke satt inn spesielle tiltak for øke kvinneandelen i Tunsberg, det er allikevel en bevissthet om dette i arbeidet med tilsettinger både i administrasjonen og i bispedømmerådet. Kjønn er et av flere kriterier som blir vektlagt ved tilsettinger.

Bispedømme	Kvinner	Totalt	Kvinneandel 2018	Kvinneandel 2017	Kvinneandel 2016	Kvinneandel 2015	Kvinneandel 2014
Tunsberg	39,65	116,4	36 %	31,8 %	34 %	31 %	33 %
Totalsum	394,5	807,2	34,28%	32,8 %	32 %	31 %	30 %

Tabell 30: Beregningsgrunnlag: Fast ansatte pr 31.12.2018. Tall i årsverk

Kvinneandel i lederstillinger, proster

	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinneandel 2018
Tunsberg	2	9	11	18,8 %
Totalt	34	68	102	33,33 %

I løpet av 2018 har det skjedd endringer i bemanningen blant prostene i Tunsberg. To proster har fått endret sin stilling og gått over i soknepreststillinger. 01.01.19 hadde Tunsberg 2 kvinner i prostestillinger. Vi har sett at muligheten til å gjøre endringer internt i et prosti bidrar til å skape et mer dynamisk arbeidsliv. Vi ønsker med denne arbeidsgiverpolitikken å ivareta både menighetens behov og den enkelte arbeidstaker. Slike endringer i arbeidsforhold for ansatte blir grundig drøftet før de gjennomføres.

Kvinneandel i lederstillinger, administrasjonen

	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinneandel 2018
Tunsberg	2	2	4	50 %
Totalt	22	33	33	39,65 %

På bispedømmekontoret er det kvinner i 2 av 4 lederstillinger. Her vil det skje endringer på grunn av effektiviseringsprosessen i de merkantile stillingene.

Kvinneandel – søknader og tilsetninger i presteskabet

Prosentandelen av søknader fra kvinner utgjør en tredjedel av søknadene, mens kvinneandelen av tilsettingene er over 50 %. Årsaken til dette er det vanskelig å fastslå. Vi antar at det er den økte andelen kvinner i presteskabet generelt som gjør at kvinneandelen øker i Tunsberg. Bispedømmerådet ønsker å lytte til menighetenes uttalelser når de gjør sine tilsetninger. De vektlegger også hensynet til utdanning, praksis, ansiennitet og behovet for forflytning.

	2018			2017		
	Antall søknader	Herav fra kvinner	Prosentandel kvinner	Antall søknader	Herav fra kvinner	Prosentandel kvinner
<i>Bispedømme</i>						
<i>Tunsberg</i>	52	17	32,69 %	52	25	48,10 %
<i>Totalt</i>	646	231	35,76 %	644	281	43,60 %

Tabellen viser totalt antall søknader

	2018			2017		
	Antall tilsetninger	Herav kvinner	Prosentandel kvinner	Antall tilsetninger	Herav kvinner	Prosentandel kvinner
<i>Bispedømme</i>						
<i>Tunsberg</i>	11	6	54,55 %	8	5	62,50 %
<i>Totalt</i>	149	66	44,30 %	116	51	44,00 %

Tabellen viser antall tilsetninger i bispedømmet

Del V: VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Tunsberg bispedømme er på mange måter en miniatyr av de samlede geografiske og demografiske Norge. Vi har bygd og by, tett befolkede områder med store byer, samt gravgrendte strøk med kyst, innland flatbygder, dalstrøk og høyfjell. Denne diversiteten gjør seg også gjeldende på det kirkelig område, og blir et viktig utgangspunkt for vurderingen av fremtidsutsikter for kirken i Buskerud og Vestfold. De ulike demografiske forhold gir bispedømmet vårt noen spesielle utfordringer. Ut fra et ressursynspunkt, vil man kunne oppnå bedre resultater enn pr. i dag med flere og varierte prestestillinger som f.eks. i Drammen og Tønsberg - tilpasset utfordringene i et endret flerreligiøst samfunn. Dette gjelder også endrede forutsetninger i nyetablerte befolkningstette områder i Lier og det sentrale Vestfold. Utviklingstakten her og et endret samfunnsbilde går raskere enn det kirken i dag har ressurser til å følge opp.

Den mest iøynefallende forandring i tiden framover - som allerede nå er merkbar og har fått konsekvenser - er at Tunsberg bispedømme fra 01.01.2020 blir en del av 2 nye fylker, nemlig Vestfold og Telemark samt storfylket Viken. Dette byr på utfordringer til samordning mellom bispedømmer på en rekke felt. Et typisk eksempel er organisering og ansvarsforhold innenfor fylkesberedskap og samarbeid med fylkesmenn i plansaker og kommunesamarbeid. Det samme gjelder samarbeidet med de nye fylkeskommunene.

Tunsberg bispedømme satser for tiden, stort på gjennomføringen av Ungdomsåret 2018/2019. Vi har vi et aktivt Ungdommens bispedømmeråd, og hvert år arrangeres det Ungdommens bispedømme møte (UBDM) med svært god oppslutning. I Tunsberg vil vi videreutvikle ungdomsdemokratiet, og vi vil styrke medarbeiderne i menighetene til å møte utfordringene i framtida. Dette skal i årene framover gjøres gjennom økt kompetanseutvikling og bistand til nye prosjekter og tiltak på ungdomssektoren. Tunsberg bispedømmeråd er landets yngste bispedømmeråd med tanke på alders-sammensetning. Dette gir oss spesielle muligheter til å se kirkevirkeligheten med friske øyne.

I tråd med Den norske kirkes satsningsområder, ser vi det som svært viktig med en fortsatt og fornyet satsning til engasjement rundt dåp og til aktiv deltakelse i kirkens gudstjeneste. Medlemsandelen er fremdeles stor og det gir muligheter til å redefinere både utgangspunkt og innsats på disse områdene. Tunsberg ønsker å bruke en analytisk tilnærming til disse utfordringene – slik man har arbeidet i forhold til ungdomssatsningen det siste året. Vi tror også at Kirken nye satsning på diakoni og diakonstillinger vil kunne gi en fornyelse av menighetenes deltakelse og betydning i lokalsamfunnet.

Prestedekningen i Tunsberg bispedømme er ikke så høy som man kunne ønsket. Vi har ennå søkere til de fleste stillinger, og vi tror at ved å få økte ressurser i en mulig ny fordeling av

midler i kirken, vil vi på sikt kunne nyttiggjøre oss disse ressurser til å skape økt innsats med prestedtjeneste i bispedømmet.

Tunsberg biskop og bispedømmeråd har årlige brede drøftinger om hvilke strategier men ønsker å legge for tiden framover. Mye vil skje i løpet av de neste årene i Den norske kirke. Tunsberg bispedømmeråd vil framover legge vekt på aktiv deltakelse i prosessene frem mot ny kirkeordning og organiseringen av kirken. Vi vil pånytt i denne sammenheng peke på at bispedømmekontorene innehar stor kompetanse både kirkefaglig og administrativt som Den norske kirke i vil ha stort behov for - uansett framtidig organisasjonsform.

Del VI: ÅRSREGNSKAPET

VURDERING AV MISLIGHETSRISIKO

Rettssubjektet Den norske kirke og Tunsberg bispedømmeråd ble fra 2017 underlagt regnskapsloven. Leverandøren av økonomisystemene har rutiner som reduserer risikoen for misligheter, herunder elektronisk sporbar håndtering av alle utbetalingsbilag med to godkjenner før videre oversendelse. Tunsberg bispedømmeråd har nå ingen mulighet for direkte betaling i bank og ingen bruk av kontantkasse i virksomheten. Tunsberg bispedømmeråd har gitt ansatte muligheten til kredittkort kun med personlig ansvar.

Tunsberg bispedømmeråd baserer seg videre på Den norske kirkes presteforenings yrkesetiske retningslinjer og etiske retningslinjer for Tunsberg bispedømme som er publisert på bispedømmets hjemmeside. Dette innebærer en bevisstgjøring vedrørende eksempelvis habilitet og nærstående parter. Dette medfører nødvendigvis ikke at risikoen for misligheter er eliminert i virksomheten, men at den anses som relativt lav og at rutinene er tilfredsstillende for å redusere risiko og avdekke eventuelle tillitsbrudd. Tunsberg bispedømmeråd følger anskaffelsesreglementet.

LEDELSESKOMMENTAR ÅRSREGNSKAPET 2018

Innledning

Tunsberg bispedømme fylte 70 år i 2018. Det ble opprettet i 1948 og er nå en del av rettssubjektet Den norske kirke. Tunsberg bispedømme lønner bispedømmets prester og holder kontor og stab for Tunsberg bispedømmeråd /Tunsberg biskop. Tunsberg bispedømmeråd driver også prosjekt, rådgivning og utviklingsarbeid i bispedømmets menigheter.

Vurdering av vesentlige forhold

Driftstilskuddet for 2018 var på kr 108 149 000. I tillegg har Tunsberg bispedømme fått tildelt tilskudd til trosopplæring/annen kirkelig virksomhet og midler fra Opplysningsvesenets fond med kr 40 342 000. Tunsberg bispedømme fikk i 2018 også ekstra midler til den nasjonale gravplassforvaltningen hvorav tildelingen inneholder kostnader til juridisk rådgiver. Tildelingen til Tunsberg bispedømmeråd var på kr 2 029 000.

Tunsberg bispedømme har et merforbruk i 2018 på drift – tilskuddsgruppe 1A - på kr 1 112 000. På tilskudd til trosopplæring/annen kirkelig virksomhet, osv. – tilskuddsgruppe 1B - er det et mindreforbruk på kr 388 000.

Av bispedømmets tildeling går 93,8 % til lønnskostnader og 87,6 % av tildelingen er brukt til prestetjeneste. Andel lønnskostnader ligger høyt og utfordrer kostnadene til kompetanseutvikling, personalomsorg og andre satsninger.

Bispedømmerådet hadde i utgangspunktet en forventning om å spare inn ca. 3,5 millioner i 2018. Dette har i stor grad skjedd, men viste seg å være for optimistisk i forhold til virkningen av nye avtaler for presteskapet.

Tunsberg bispedømmeråd fikk tildelt kr 200 000 i forbindelse med biskopskifte i 2018. Det vist seg at kostnadene til tilsettingsarbeid, avskjed og innsettelse oversteg det tildelte beløp med kr 327 000.

Når det gjelder administrasjonen har det vært et ½ års ledighet i arkiv/administrasjonsstilling.

Dette ga en innsparing i siste halvår av 2018. Stillingen er ikke lyst ut igjen på grunn av arbeidet med effektiviseringen i Den norske kirke. Bispedømmet har regnskapsført et merforbruk i sluttoppgjøret etter det store kunst og utstillings-prosjektet Sola Gratia. Prosjektet ble arrangert i samarbeid med Agder og Telemark bispedømmeråd, og merutgiften er fordelt på de to bispedømmene. For Tunsbergs del utgjorde dette kr 418 252 i 2018.

Tunsberg bispedømme tilsatte 11 nye prester i 2018. Det har over tid vært stor utskifting i prestestillinger. Noe skyldes alder og noe skyldes behov for variasjon - ofte inne samme

område - og innenfor bispedømmets grenser. Dette medfører mye arbeid og store kostnader ifbm tilsetting.

Vakanser som oppstår på grunn av sykdom, permisjon eller skifte i stilling har hatt begrenset vikardekning utfra bispedømmerådets vedtak om innsparinger for 2018. Vikariatene har vært løst på en kostnadseffektiv måte gjennom bruk av egne ressurser, innleide pensjonister og organisering i prostiene. Men dog er det slik at manglende innsparing ifht sykdom og vakanser rammer tilfeldig og evt. innsparing er avhengig av fraværets art og hvilke områder som blir rammet av sykdom eller vakanser. Prostene leverer hvert halvår oversikt over ressursbehov og planlagte løsninger av vikarbehovene. Det ble holdt jevnlig møter med den enkelte prost om organisering og de innsparingstiltak som bispedømmerådet vedtok.

Forvaltning og utbetaling av tilskudd skjer i henhold til regelverk.

Tønsberg 15.02.2019

Lill Tone Grahl-Jacobsen
Bispedømmerådsleder

Rolf Simeon Andersen
Stiftsdirektør

Budsjettgruppe 1A

Tunsberg bispedømmeråd inkl. gravplassrådgiver

Driftstildelingen til Tunsberg bispedømmeråd gjelder også for gravplassrådgiver. For 2018 var dette totalt på kr 108 149 000.

Bispedømmerådet hadde i utgangspunktet en forventning om å spare inn ca 3,5 mill i 2018. Dette har i stor grad skjedd, men viste seg å være for optimistisk i forhold til virkningen av nye avtaler for presteskaperet.

1A - Driftsregnskapet	2018		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Inntekter (kontoklasse 3)	-4 142	-1 892	2 250
Tilskudd til eksterne (kontoklasse 4)	987	475	-512
Lønn (kontoklasse 5)	102 294	99 409	-2 885
Drift (kontoklasse 6, 7, 8)	10 122	10 157	35
Sum budsjettgruppe 1A	109 261	108 149	-1 112

Gravplassforvaltningen

Tunsberg bispedømmeråd ble av Kirkerådet tildelt kr 2 029 000 for året 2018.

Tildelingen er brukt til lønn for juridisk rådgiver. Det er gitt tilskudd til bispedømmeråd og gravplassrådgiver for kompetansehevende kurs for landets bdr og fylkesmenn. Det er også gitt tilskudd til utarbeidelse av en veileder for verneplaner for gravplasser.

1A - Driftsregnskapet	Regnskap	Budsjett	Avvik
Inntekter (kontoklasse 3)	-	-	-
Tilskudd til eksterne (kontoklasse 4)	810	-	-810
Lønn (kontoklasse 5)	795	780	-15
Drift (kontoklasse 6, 7, 8)	322	1 249	927
Sum budsjettgruppe 1A	1 927	2 029	102

Budsjettgruppe 1B og andre tilskudd

Tunsberg bispedømme ble i 2018 gitt tilskudd fra Kirkerådet på kr 40 342 000 inkludert et mindreforbruk på trosopplæringsmidler i 2017 på kr 557 000. Tunsberg bispedømme utbetalte i 2018 kr 28 974 088 i tilskudd til menigheter vedrørende trosopplæring og kr 10 342 000 til annen kirkelig virksomhet (vedrørende diakonstillinger, kateketstillinger og tilskudd til kirkemusikk). I tillegg ble det utbetalt kr 638 000 vedr. midler fra

Opplysningsvesenets fond. Ubrukte midler på trosopplæring - kr 388 000 søkes overført til 2019. Tilskuddene til annen kirkelig virksomhet omfatter 15 diakonstillinger og 9 kateketstillinger.

1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *	2018		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
1B Trosopplæring/Diakoni/Undervisning/Kirkemusikk m.m	39 316	39 704	388
1B Domkirke (Oslo og Nidaros)			-
Gruppe 2 (kun KR)			-
Gruppe 3 (kun KR)			-
Annet (inkl Ovf utbet til eksterne)	638	638	-
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	39 954	40 342	388

Særskilt om OVF-tilskuddet

Tilskuddet fra OVF ble gjort spå bakgrunn av søknader vedtatt i bispedømmerådet. Tildelingen var på kr 638 000,- for 2018.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2018		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon	63	63	-
Diakoni	15	15	-
Barn og unge	135	135	-
Gudstjenesteliv	155	155	-
Kirkemusikk og kultur	120	120	-
Samisk kirkeliv	-	-	-
Andre fellestiltak (inkl SMM)	150	150	-
Internasjonale og økumeniske organisasjoner	-	-	-
Ovf total (for rapportering til Ovf)	638	638	-

Risikovurdering økonomi

Risikovurdering vedr. økonomi ble foretatt løpende i 2018. Dette førte blant annet til at et nytt og innstrammet bispedømmerådsvedtak i mai 2018.

Risiko for at eksterne søknader til arrangementer og prosjekter på bla kultursektoren ikke gir resultat. I 2018 skjedde ikke dette.

Løpende vurdering av hvorvidt arrangementer kan gjennomføres på bakgrunn av påmelding og annen finansiering. I 2018 ble et arrangement avlyst etter en slik vurdering.

Vi vurderer hele tiden den risiko som er knyttet til maskinpark og annet teknisk utstyr. I 2018 skjedde det ikke noe utover planlagt utskifting og vedlikehold.

Sluttord

Vi tenker at 2018 har vært et år med forventede økonomiske utfordringer for Tunsberg. Den økonomiske situasjonen kunne vært noe bedre slik at man unngikk for store krav til innsparinger og redusert vikardekning.

Med tilnærmet full prestedekning vil Tunsberg ha behov for en utvidet ramme til lønn og andre kostnader for presteskabet.

Tunsberg bispedømmeråd ser frem til videre sentralt arbeid med fordelingsnøkler og tror at dette vil medføre en mer riktig tildeling for Tunsbergs vedkommende.

VEDLEGG Gravplasarådgiver

Bildet på baksiden er av nye Spikkestad kirke «Teglen»

«Teglen» kirke ble vigslet av biskop Per Arne Dahl den 27 mai 2018

